

EDUSKUNNAN VASTAUS 32/2005 vp

Hallituksen esitys laeiksi vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta, kemikaalilain muuttamisesta sekä rikoslain 44 luvun 11 ja 12 §:n muuttamisesta

Asia

Hallitus on vuoden 2004 valtiopäivillä antanut eduskunnalle esityksensä laeiksi vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta, kemikaalilain muuttamisesta sekä rikoslain 44 luvun 11 ja 12 §:n muuttamisesta (HE 279/2004 vp).

Valiokuntakäsittely

Talousvaliokunta on antanut asiasta mietinnön (TaVM 5/2005 vp).

Päätös

Nyt koolla oleva eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleisiä säännöksiä

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on ehkäistä ja torjua vaarallisten kemikaalien sekä räjähteiden valmistuksesta, käytöstä, siirrosta, varastoinnista, säilytyksestä ja muusta käsittelystä aiheutuvia henkilö-, ympäristö- ja omaisuusvahinkoja. Lain tarkoituksena on lisäksi edistää yleistä turvallisuutta.

2 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään:

1) vaarallisten kemikaalien teollisesta käsittelystä ja varastoinnista, siirrosta sekä säilytyksestä;

2) räjähteille asetettavista vaatimuksista sekä räjähteiden valmistuksesta, maahantuonnista, käytöstä, siirrosta, kaupasta, luovutuksesta, hallussapidosta, varastoinnista, säilytyksestä ja hävittämisestä;

3) 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa toiminnoissa käytettäville laitteille ja laitteistoille asetettavis-

ta vaatimuksista ja niiden vaatimustenmukaisuuden varmentamiseen liittyvistä toimenpiteistä;

4) 3 kohdassa tarkoitettujen laitteiden ja laitteistojen asennukseen ja huoltoon liittyvistä vaatimuksista sekä muista vahinkojen estämiseksi tarvittavista toimenpiteistä;

5) pölyjen aiheuttaman räjähdysvaaran ehkäisemiseksi tarvittavista toimenpiteistä vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin sekä räjähteiden valmistuksen ja varastoinnin yhteydessä.

3 §

Lain soveltaminen puolustusvoimissa

Tätä lakia sovelletaan puolustusvoimien toimintaan, jollei tässä laissa erikseen muuta säädetä.

Tämän lain nojalla annetut valtioneuvoston asetukset eivät koske puolustusvoimien sotilaalliseen toimintaan tarkoitettuja räjähteitä eivätkä myöskään valtakunnan turvallisuuden kannalta salassa pidettävissä kohteissa sekä sotilaallisissa harjoituksissa, harjoitusalueilla ja rauhanturvaoperaatioissa tapahtuvaa vaarallisten kemikaalien varastointia ja teollista käsittelyä.

Puolustusministeriön asetuksella säädetään tarkemmin puolustusvoimien sotilaalliseen toimintaan tarkoitetuista räjähteistä. Puolustusministeriön asetus koskee myös rajavartiolaitoksen hallussa olevia sotilaalliseen toimintaan tarkoitettuja puolustusvoimien räjähteitä. Lisäksi puolustusministeriön asetuksella säädetään tarkemmin valtakunnan turvallisuuden kannalta salassa pidettävissä kohteissa sekä sotilaallisissa harjoituksissa, harjoitusalueilla ja rauhanturvaoperaatioissa tapahtuvasta vaarallisten kemikaalien varastoinnista ja teollisesta käsittelystä.

Tässä laissa viranomaisille säädetty räjähteitä koskevat tehtävät hoidetaan puolustusvoimissa puolustushallinnon sisäisesti. Sama koskee myös 3 momentissa tarkoitettuja rajavartiolaitokselle luovutettuja räjähteitä. Samoin hoidetaan myös valtakunnan turvallisuuden kannalta salassa pidettävissä kohteissa sekä sotilaallisissa harjoituksissa, harjoitusalueilla ja rauhanturvaoperaatioissa tapahtuvaan vaarallisten kemi-

kaalien varastointiin ja teolliseen käsittelyyn liittyvät tässä laissa viranomaiselle säädetty tehtävät. Näitä tehtäviä hoitavien on toimittava yhteistyössä muiden tässä laissa tarkoitettujen viranomaisten kanssa lain tarkoituksen toteuttamiseksi. Tehtävien hoitamisesta säädetään tarkemmin puolustusministeriön asetuksella.

4 §

Soveltamisalan rajauksia

Tätä lakia ei sovelleta:

1) tuotantolaitoksen alueen ulkopuolella tapahtuvaan, vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa (719/1994) tarkoitettuun kuljetukseen eikä kuljetustapahtumaan kiinteästi liittyvään tilapäiseen varastointiin;

2) räjähteiden valmistukseen, käyttöön ja varastointiin kaivoksessa, siltä osin kuin siitä säädetään kaivoslaissa (503/1965);

3) vaarallisten kemikaalien käyttöön ja varastointiin aluksessa;

4) radioaktiivisiin aineisiin eikä radioaktiivisia aineita sisältäviin tuotteisiin.

Ampuma-aseissa käytettävät patruunat varastoidaan, säilytetään ja hävitetään siten kuin tässä laissa säädetään. Niiden valmistukseen sovelletaan tämän lain lisäksi ampuma-aselakia (1/1998). Muutoin ampuma-aseissa käytettäviin patruunoihin sovelletaan ampuma-aselakia.

5 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Vaarallisten kemikaalien luokituksesta, päällyksestä ja merkitsemisestä säädetään kemikaalilaissa (744/1989).

Pelastustoiminnan järjestelyistä säädetään pelastuslaissa (468/2003).

Paineeseen liittyvän vaaran ehkäisemiseksi noudatetaan, mitä painelaitelaissa (869/1999) säädetään.

Sähköturvallisuudesta säädetään sähköturvalisuuslaissa (410/1996).

Työntekijän suojelusta ja ympäristönsuojelusta on lisäksi voimassa, mitä niistä erikseen säädetään.

6 §

Määritelmiä

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *kemikaalilla* alkuaineita ja niiden kemiallisia yhdisteitä sellaisina kuin ne esiintyvät luonnossa tai teollisesti tuotettuina (*aineet*) sekä kahden tai useamman aineen seoksia (*valmisteet*);

2) *vaarallisella kemikaalilla* palo- ja räjähdysvaaralliseksi tai terveydelle tai ympäristölle vaaralliseksi kemikaaliksi kemikaalilaissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä tällaiseksi kemikaaliksi määriteltyä sekä muuta palavaa nestettä;

3) *palo- ja räjähdysvaarallisella kemikaalilla* kemikaalia, joka fysikaalis-kemiallisten ominaisuuksiensa vuoksi voi aiheuttaa tulipalon tai räjähdyskyksen;

4) *terveydelle vaarallisella kemikaalilla* kemikaalia, joka elimistöön joutuessaan voi aiheuttaa kemiallisten ominaisuuksiensa vuoksi jo vähäisenä määränä haittaa ihmisen terveydelle;

5) *ympäristölle vaarallisella kemikaalilla* kemikaalia, joka ympäristöön joutuessaan voi aiheuttaa jo vähäisenä määränä haittaa elolliselle luonnolle;

6) *palavalla nesteellä* nestemäistä kemikaalia, jonka leimahduspiste on enintään 100 °C;

7) *räjähteellä* räjähdysainetta ja räjähdysainetta sisältävää esinettä tai välinettä sekä muuta ainetta, esinettä tai välinettä, joka on valmistettu tuottamaan räjähdyskyksen tai pyroteknisen ilmiön;

8) *pyroteknisellä välineellä* esinettä tai välinettä, joka sisältää kemiallisten reaktioiden seurauksena lämpöä, valoa, ääntä, kaasua, savua tai näiden yhdistelmiä tuottavia aineita tai aine-seoksia ja joka voi lisäksi sisältää esinettä tai sen osaa liikuttavan ajonapoksen;

9) *ilotulitteella* viihdekäyttöön tuotettua pyroteknistä välinettä;

10) *teollisella käsittelyllä* vaarallisten kemikaalien valmistusta, käyttöä sekä muuta vastaavaa käsittelyä;

11) *varastoinnilla* vaarallisen kemikaalin ja räjähteen hallussapitoa tuotantolaitoksessa kiinteässä varastosäiliössä tai -siilossa, irtosäiliössä, pakkauksessa tai kuljetusvälineessä taikka muulla tavoin varastoituna;

12) *säilytyksellä* vaarallisen kemikaalin ja räjähteen vähäisten määrien hallussapitoa;

13) *tuotantolaitoksella* toiminnanharjoittajan hallinnassa olevaa aluetta, jossa vaarallisia kemikaaleja tai räjähteitä valmistetaan, käsitellään tai varastoidaan yhdessä tai useammassa laitoksessa;

14) *laitoksella* tuotantolaitoksen sisäpuolella olevaa teknistä yksikköä, jossa valmistetaan, käsitellään tai varastoidaan vaarallisia kemikaaleja tai räjähteitä mukaan lukien laitteistot, putkistot, koneet, varastot, lastaus- ja purkauspaikat, tuotantolaitoksen alueella olevat rautatiet, laiturit sekä edellä mainittuihin liittyvät rakenteet ja rakennelmat;

15) *laitteella* säiliötä, pumppua, venttiiliä, putkiston osaa tai muuta vaarallisen kemikaalin tai räjähteen käsittelyssä tarvittavaa teknistä laitetta;

16) *laitteistolla* laitteiden ja putkistojen sekä niihin liittyvien varusteiden muodostamaa teknistä kokonaisuutta;

17) *tuotteella* laitetta, räjähdettä, suojausjärjestelmää tai muuta tämän lain soveltamisalaan kuuluvaa esinettä;

18) *suuronnettomuudella* huomattavaa päästöä, tulipaloa, räjähdystä tai muuta ilmiötä, joka seuraa vaarallisia kemikaaleja tai räjähteitä valmistavan, käsittelevän tai varastoivan tuotantolaitoksen toiminnassa esiintyneistä hallitsemattomista tapahtumista, jotka voivat aiheuttaa ihmisen terveyteen, ympäristöön tai omaisuuteen kohdistuvaa vakavaa välitöntä tai myöhemmin ilmenevää vaaraa laitoksen sisä- tai ulkopuolella ja jossa on mukana yksi tai useampi vaarallinen kemikaali tai räjähdde;

19) *toiminnanharjoittajalla* oikeushenkilöä tai luonnollista henkilöä, joka valmistaa, tuomaan, pitää kaupan, saattaa markkinoille, luo-

vuttaa, vie maasta, varastoi, pakkaa, jakelee, pitää hallussaan, säilyttää, käyttää tai muulla tässä laissa tarkoitettulla tavalla käsittelee vaarallista kemikaalia taikka räjähdettä tai muuta tuotetta;

20) *räjähdyskelpoisella ilmaseoksella* normaalipaineisen ilman ja kaasun, höyryn, sumun tai pölyn muodossa olevien palavien aineiden seosta, jossa palaminen leviää syttymisen jälkeen koko palamattomaan seokseen;

21) *räjähdysvaarallisella tilalla* tilaa, jossa voi esiintyä räjähdyskelpoista ilmaseosta siinä määrin, että erityiset suojelutoimenpiteet henkilö-, ympäristö- ja omaisuusvahinkojen ehkäisemiseksi ja yleisen turvallisuuden ylläpitämiseksi ovat tarpeen;

22) *pelastusviranomaisella* pelastuslaissa tarkoitettua pelastustoimen alueen pelastusviranomaista.

2 luku

Turvallisuusvaatimukset

Yleiset turvallisuusperiaatteet

7 §

Selvilläolovelvollisuus

Toiminnanharjoittajan tulee hankkia valmistamiensa, käsittelemiensä ja varastoimiensa vaarallisten kemikaalien sekä räjähteiden fysikaalisista ja kemiallisista, palo- ja räjähdysvaarallisista sekä terveydelle ja ympäristölle vaarallisista ominaisuuksista ja luokituksesta tiedot, jotka ovat kohtuudella saatavissa ja jotka ovat riittävät tässä laissa säädettyjen velvoitteiden täyttämiseksi.

8 §

Valintavelvollisuus

Vaarallisista kemikaaleista ja räjähteistä aiheutuvien vahinkojen ehkäisemiseksi ja torjumiseksi toiminnanharjoittajan on, silloin kun se on kohtuudella mahdollista, valittava käyttöön ole-

massa olevista vaihtoehtoista vähiten vaaraa aiheuttava kemikaali, räjähdde tai menetelmä.

9 §

Huolehtimisvelvollisuus

Toiminnanharjoittajan on noudatettava vaarallisen kemikaalin ja räjähteen määrä ja vaarallisuus huomioon ottaen riittävää huolellisuutta ja varovaisuutta henkilö-, ympäristö- ja omaisuusvahinkojen ehkäisemiseksi.

Jos vaarallisen kemikaalin tai räjähteen huolimaton tai varomaton käsittely aiheuttaa rakenteiden tai ympäristön saastumista, toiminnanharjoittajan tai saastumisen muun aiheuttajan tulee huolehtia rakenteiden ja ympäristön puhdistamisesta sellaiseen kuntoon, ettei niistä enää aiheudu vaaraa ihmisten terveydelle tai ympäristölle.

Toiminnan järjestäminen tuotantolaitoksessa

10 §

Onnettomuuksien ehkäiseminen

Toiminnanharjoittajan on ryhdyttävä kaikkiin tarpeellisiin toimiin onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja niistä ihmisille ja ympäristölle sekä omaisuudelle aiheutuvien seurausten rajoittamiseksi.

Onnettomuuksien ennalta ehkäisemistä koskevien toimenpiteiden tulee kattaa koko tuotantolaitoksen toiminta. Niiden tulee olla suunnitelmallisia ja järjestelmällisiä ja perustua toiminnasta aiheutuvien vaarojen tunnistamiseen sekä vaarojen rajoittamista koskevien päämäärien ja toimintatapojen määrittämiseen. Toiminnanharjoittajan tulee seurata ja arvioida toimenpiteiden toteutumista ja niiden vaikutusta sekä ryhtyä tarvittaessa korjaaviin toimenpiteisiin.

Toiminnanharjoittajan on huolehdittava siitä, että muutokset tuotantolaitoksessa tehdään turvallisuutta vaarantamatta ja tuotantolaitoksessa määriteltyjen toimintaperiaatteiden mukaisesti.

11 §

Organisaatio ja henkilöstö

Toiminnanharjoittajan tulee huolehtia siitä, että tuotantolaitoksen turvallisuuteen liittyvät johdon ja henkilöstön tehtävät ja vastualueet on selkeästi määritelty organisaation kaikilla tasoilla.

Toiminnanharjoittajan tulee antaa henkilöstölle sellaista koulutusta, opastusta ja ohjausta, jota tuotantolaitoksen turvallinen toiminta edellyttää.

Toiminnanharjoittajan tulee huolehtia siitä, että tuotantolaitoksen alueella toimivien muiden yritysten henkilöstöllä on riittävät tiedot tuotantolaitoksen toiminnasta, siihen liittyvistä vaaratekijöistä ja niihin varautumisesta, sekä siitä, että niiden henkilöstö on saanut koulutusta ja opastusta siinä laajuudessa kuin turvallinen toiminta heidän tehtävissään edellyttää. Toiminnanharjoittajan tulee lisäksi valvoa, että ulkopuolinen henkilöstö toimii säännösten ja tuotantolaitoksessa noudatettavien toimintatapojen mukaisesti.

12 §

Tuotantolaitoksen käyttö ja kunnossapito

Toiminnanharjoittajan tulee huolehtia siitä, että tuotantolaitoksen laitteistoja ja laitteita käytetään turvallisesti ja niistä annettujen käyttöohjeiden mukaisesti siten, ettei toiminnasta voi aiheutua tavanomaisessa käytössä tai ennalta mahdolliseksi arvioitavissa poikkeustilanteissa sellaisia räjähdyksiä, tulipaloja tai kemikaalipäästöjä, joista seuraisi välittömiä henkilö-, ympäristö- tai omaisuusvahinkoja tuotantolaitoksessa tai sen ulkopuolella.

Toiminnanharjoittajan on huolehdittava laitteistojen ja laitteiden sekä turvallisuuden varmistamiseen tarkoitettujen laitteiden ja järjestelmien kunnossapidosta ja varmistettava riittävän usein, että niitä voidaan käyttää turvallisesti ja että ne toimivat oikein.

Erittäin helposti syttyviä, helposti syttyviä ja räjähtäviä kemikaaleja sekä räjähteitä sisältäviä

laitteistoja ja laitteita saa sijoittaa rakennukseen vain siinä määrin kuin se on toiminnan järjestämisen kannalta välttämätöntä.

Tuotantotiloissa saa olla vaarallisia kemikaaleja tai räjähteitä vain sellaisia määriä, jotka ovat toiminnan ja turvallisuuden kannalta perusteltuja.

Tuotantolaitoksen suunnittelu ja rakentaminen

13 §

Laitteistot ja laitteet

Tuotantolaitoksen valmistus-, varastointi- ja käyttölaitteistot ja -laitteet tulee suunnitella, mitoittaa, rakentaa ja sijoittaa siten, että niiden tavanomaisesta käytöstä ja ennalta mahdolliseksi arvioitavista poikkeustilanteista ei aiheudu sellaisia räjähdyksiä, tulipaloja tai kemikaalipäästöjä, joista seuraisi välittömiä henkilö-, ympäristö- tai omaisuusvahinkoja tuotantolaitoksessa ja sen ulkopuolella.

Laitteistot ja laitteet tulee sijoittaa siten, että niitä voidaan tarkoituksenmukaisesti käyttää, huoltaa ja tarkastaa.

Laitteistot ja laitteet tulee varustaa toimintaan ja siitä aiheutuviin vaaroihin nähden tarkoituksenmukaisilla, turvallisen käytön ja onnettomuustilanteisiin varautumisen edellyttämällä varoitus- ja turvamerkinnoilla.

14 §

Tuotantolaitoksen alueen suunnittelu

Tuotantolaitoksen alueella olevat laitokset niihin kuuluvine laitteistoineen, rakenteineen ja rakennuksineen sekä muut tuotantolaitoksen alueella olevat rakennukset, kohteet ja toiminnot tulee sijoittaa ja tarvittaessa suojata siten, että onnettomuuksien leviäminen laitoksesta toiseen laitokseen tai muihin tuotantolaitoksen alueella oleviin rakennuksiin tai rakenteisiin voidaan estää ja että onnettomuuksien vaikutukset voidaan rajata mahdollisimman pienelle alueelle.

Vaarallisten kemikaalien teolliseen käsittelyyn ja varastointiin tarkoitetut tilat ja alueet tulee sijoittaa erilleen sellaisista tiloista tai alueista, joissa ihmisiä työskentelee muissa kuin suoraan kemikaalien teolliseen käsittelyyn ja varastointiin liittyvissä tehtävissä. Erityisvaaraa aiheuttavat yksiköt tai toiminnot on tarvittaessa sijoitettava erilleen muista toiminnoista.

Laitokset ja laitteistot sekä tuotantolaitoksen alueella olevat toiminnot tulee sijoittaa niin, että onnettomuustilanteissa onnettomuusalueilla olevilla on mahdollisuus poistua turvallisesti, torjuntatoimiin osallistuvilla on pääsy onnettomuuskohteisiin ja prosessin turvallinen alasajo tai muun toiminnan pysäytys on mahdollinen.

15 §

Rakennukset ja rakenteet

Rakennukset ja rakenteet tulee suunnitella, rakentaa sekä tarvittaessa varustaa riittävin onnettomuuksien vaikutuksilta suojaavin tai niiltä ehkäisevin rakentein ja järjestelmin siten, että rakennuksessa mahdollisesti sattuvan räjähdysten, tulipalon tai kemikaalipäästön seuraukset voidaan rajoittaa mahdollisimman vähäisiksi ja että rakennuksen ulkopuolella aiheutuneesta onnettomuudesta ei ole seurauksena vakavien vaurioiden vaaraa rakennuksessa oleville.

Vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden valmistus-, käsittely- ja varastointitilat tai valmistus-, käsittely- ja varastointipaikat tulee varustaa turvallisen käytön ja onnettomuustilanteisiin varautumisen edellyttämällä merkinnöillä.

Rakennukset tulee suunnitella siten, että niistä voi vaaratilanteissa poistua turvallisesti.

16 §

Asiattomien pääsyn estäminen

Toiminnanharjoittajan tulee huolehtia rakenteellisin toimenpitein tai toiminnan luonteeseen nähden riittävän tehokkaalla muulla tavalla asiattomien pääsyn estämisestä tuotantolaitoksen alueella. Toiminnanharjoittajan tulee lisäksi

huolehtia siitä, ettei vaarallisia kemikaaleja tai räjähteitä joudu asiattomien haltuun.

Tuotantolaitoksen sijoitus

17 §

Sijoitus rakennetulla alueella

Toiminnanharjoittajan on otettava huomioon suunnitellessaan vaarallisia kemikaaleja tai räjähteitä valmistavien, käsittelevien tai varastovien tuotantolaitosten sijaintia, että tuotantolaitos on sijoitettava sellaiselle etäisyydelle asuinalueista, yleisessä käytössä olevista rakennuksista ja alueista, kouluista, hoitolaitoksista, teollisuuslaitoksista, varastoista, liikenneväylistä sekä muusta ulkopuolisesta toiminnasta niin, että ennalta mahdollisiksi arvioitavat räjähdykset, tulipalot ja kemikaalipäästöt eivät aiheuta henkilö-, ympäristö- tai omaisuusvahinkojen vaaraa näissä kohteissa.

18 §

Sijoitus luontokohteiden ja pohjavesialueiden läheisyyteen

Toiminnanharjoittajan on otettava huomioon suunnitellessaan vaarallisia kemikaaleja tai räjähteitä valmistavien, käsittelevien tai varastovien tuotantolaitosten sijaintia, että tuotantolaitos on sijoitettava riittävän etäälle luonnon kannalta erityisen tärkeistä ja erityisen herkistä alueista, muista ympäristönsuojelun kannalta tärkeistä kohteista sekä virkistysalueista niin, että ennalta mahdollisiksi arvioitavat räjähdykset, tulipalot ja kemikaalipäästöt tuotantolaitoksessa eivät aiheuta ympäristövahinkojen vaaraa näissä kohteissa.

Tuotantolaitosta ei ilman erityistä, perusteltua syytä saa sijoittaa tärkeälle tai muulle vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesialueella, jollei kemikaalien ominaisuuksien perusteella voida osoittaa, ettei pohjavesille aiheudu vaaraa. Jos kysymyksessä olevalle pohjavesialueelle kuitenkin sijoitetaan vaarallisia kemikaaleja tai räjähteitä valmistava, käsittelevä tai varastoiva

tuotantolaitos, rakenteellisin ja käyttöteknisin toimenpitein on huolehdittava siitä, ettei laitoksen toiminnasta aiheudu pohjavesien pilaantumisvaaraa.

19 §

Ulkopuolisen toiminnan huomioon ottaminen

Tuotantolaitoksen sijoituspaikka valitaan siten, ettei laitoksen ulkopuolella harjoitettava toiminta ja luonnon olosuhteet aiheuta onnettomuusvaaraa laitoksessa.

20 §

Kaavan huomioon ottaminen

Vaarallisia kemikaaleja tai räjähteitä valmistavien, käsittelevien tai varastoivien tuotantolaitosten sijoituksessa tulee ottaa huomioon sijoituspaikan ja sen ympäristön nykyinen ja tuleva maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaisessa oikeusvaikutteisessa kaavassa osoitettu käyttötarkoitus samoin kuin aluetta mahdollisesti koskevat kaavamääräykset.

Täydentävät säännökset

21 §

Turvallisuusvaatimuksia koskeva asetuksenantovaltuus

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin tässä luvussa säädetyistä yleisistä turvallisuusperiaatteista, toiminnan järjestämisestä tuotantolaitoksessa sekä tuotantolaitoksen suunnittelusta, rakentamisesta ja sijoituksesta.

3 luku

Vaarallisten kemikaalien käsittely ja varastointi*Teollinen käsittely ja varastointi*

22 §

Toiminnan jaottelu

Vaarallisten kemikaalien teollinen käsittely ja varastointi jaetaan vaarallisten kemikaalien määrän ja vaarallisuuden mukaan laajamittaiseen ja vähäiseen teolliseen käsittelyyn ja varastointiin.

Teollisen käsittelyn ja varastoinnin jaottelua laajamittaiseen tai vähäiseen sekä muita teollista käsittelyä ja varastointia koskevia velvoitteita määritettäessä otetaan huomioon kaikki saman toiminnanharjoittajan hallinnassa olevalla tuotantolaitoksella käsiteltävät ja varastoitavat vaaralliset kemikaalit.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin teollisen käsittelyn ja varastoinnin jaottelusta.

23 §

Luvanvaraisuus

Vaarallisen kemikaalin laajamittaista teollista käsittelyä ja varastointia saa harjoittaa vain turvatekniikan keskuksen luvalla. Toiminnanharjoittajan tulee hakea edellä tarkoitettua lupaa turvatekniikan keskukselta. Hakemuksessa on esitettävä tiedot ja selvitykset suunnitellusta toiminnasta ja turvallisuusjärjestelyistä.

Jos samalla toimipaikalla toimii useita toiminnanharjoittajia, joista osa harjoittaa laajamittaista teollista käsittelyä ja varastointia ja osa vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia sekä jos toiminnanharjoittajien toiminta muodostaa toiminnallisen kokonaisuuden, turvatekniikan keskus myöntää luvat ja tekee ilmoituksen perusteella päätökset.

Toiminnanharjoittajan tulee tehdä 1 momentissa tarkoitettua toimintaa koskevista merkittävistä muutoksista ilmoitus tai hakea lupa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin lupamenettelystä toimintaa aloitettaessa, muutostilanteisiin liittyvästä lupa- ja ilmoitusmenettelystä, luvan hakemisesta, ilmoituksen tekemisestä sekä hakemuksessa ja ilmoituksessa esitettävistä tiedoista ja selvityksistä.

24 §

Ilmoitusvelvollisuus

Vaarallisen kemikaalin vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia saa harjoittaa vain teke-mällä siitä ilmoituksen. Toiminnanharjoittajan tulee tehdä ilmoitus pelastusviranomaiselle, jollei ilmoitusta 23 §:n 2 momentin nojalla tule tehdä turvatekniikan keskukselle. Ilmoituksessa on esitettävä tiedot ja selvitykset suunnitellusta toiminnasta ja turvallisuusjärjestelyistä.

Toiminnanharjoittajan tulee tehdä 1 momentissa tarkoitettua toimintaa koskevista merkittävistä muutoksista ilmoitus.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin ilmoitusmenettelystä toimintaa aloitettaessa ja muutostilanteissa, ilmoituksen tekemisestä sekä ilmoituksessa esitettävistä tiedoista ja selvityksistä.

25 §

Luvan myöntäminen ja ilmoituksen käsittely

Edellytyksenä 23 §:ssä tarkoitettun luvan myöntämiselle on, että toiminnanharjoittaja on osoittanut toiminnan täyttävän 2 luvun mukaiset turvallisuusvaatimukset. Lupa voidaan liittää näiden vaatimusten täyttämiseksi tarpeellisia ehtoja. Saatuaan 23 §:n 3 momentissa tarkoitettun muutosilmoituksen turvatekniikan keskus voi asettaa toimintaa koskevia 2 luvun mukaisten turvallisuusvaatimusten täyttämiseksi tarpeellisia ehtoja.

Saatuaan 24 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettun ilmoituksen asianomainen valvontaviranomainen tekee asiasta päätöksen, jossa voidaan

asettaa tarpeellisia ehtoja 2 luvun mukaisten turvallisuusvaatimusten täyttämiseksi.

26 §

Ympäristövaikutusten arviointi

Toiminnanharjoittajan on esitettävä 23 §:n mukaista lupaa hakiessaan ympäristövaikutusten arviointiselostus, jos on kysymys ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa (468/1994) tarkoitettua hankkeesta. Siltä osin kuin selostukseen sisältyy tämän lain säännösten soveltamiseksi tarpeelliset tiedot ympäristövaikutuksista, ei samoja tietoja vaadita uudestaan.

Luvasta on käytävä ilmi, miten ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukainen arviointi on otettu huomioon.

27 §

Tuotantolaitosten tarkastus

Turvatekniikan keskuksen on valvottava vaarallisten kemikaalien laajamittaista teollista käsittelyä ja varastointia harjoittavan tuotantolaitoksen ja 23 §:n 2 momentissa tarkoitettujen kohteiden teknisen toteutuksen sekä niiden toimintaperiaatteiden, toimintatapojen ja johtamisympäristöjen vaatimustenmukaisuutta ja toimivuutta. Turvatekniikan keskuksen on tarkastettava järjestelmällisesti ja määräajoin valvonnan alaiset tuotantolaitokset niiden toiminnan edellyttämässä laajuudessa, jollei se ole hyväksynyt muita tuotantolaitoksen valvontaan soveltuvia keinoja, joiden avulla se voi varmistua edellä tarkoitettujen asioiden vaatimustenmukaisuudesta ja toimivuudesta.

Pelastusviranomaisen on tarkastettava vaarallisten kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia harjoittavien tuotantolaitosten toimintatavat ja teknisen toteutuksen vaatimustenmukaisuus. Pelastusviranomainen voi hyväksyä 25 §:n 2 momentissa tarkoitettua päätöksessä, että tarkastus voidaan korvata 100 §:ssä tarkoitettun tarkastuslaitoksen tarkastuksella.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tarkastusten sisällöstä, määräajoista ja ajankohdista sekä ilmoituksista muille viranomaisille ja tarkastusten muusta käytännön toetuksesta.

28 §

Sisäinen pelastussuunnitelma

Toiminnanharjoittajan tulee laatia tuotantolaitosta koskeva sisäinen pelastussuunnitelma, jos teollinen käsittely ja varastointi on laajamittaista.

Sisäisessä pelastussuunnitelmassa määritellään toimenpiteet, joilla torjutaan ennalta mahdolliseksi arvioitavissa onnettomuustapauksissa onnettomuuden vaikutuksia, rajoitetaan seuraukset mahdollisimman vähäisiksi sekä varaudutaan onnettomuuden jälkien korjaamiseen ja ympäristön puhdistamiseen.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin sisäisen pelastussuunnitelman laatimisesta, sisällöstä, uusimisesta, suunnitelman mukaisista harjoituksista ja pelastussuunnitelman toimittamisesta valvontaviranomaisille.

29 §

Vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin vastuuhenkilö

Toiminnanharjoittajan on nimettävä vastuuhenkilö, jos teollinen käsittely ja varastointi on laajamittaista. Vastuuhenkilön tehtävänä on huolehtia siitä, että tuotantolaitoksessa toimitaan vaarallisia kemikaaleja koskevien säännösten ja lupaehtojen sekä laadittujen toimintaperiaatteiden ja suunnitelmien mukaisesti.

Vastuuhenkilön tulee tuntee tuotantolaitoksen toiminta, sitä koskevat säännökset sekä turvallisen toiminnan edellytykset.

Vastuuhenkilön tulee osoittaa pätevyytensä turvatekniikan keskuksen järjestämässä kokeessa. Hyväksytystä kokeesta asianomaiselle henkilölle annetaan todistus.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarvittaessa tarkemmin vastuuhenkilön nimeämisestä,

tehtävistä, pätevyysvaatimuksista ja pätevyyden osoittamisesta.

30 §

Toimenpiteet vaarallisista kemikaaleista aiheutuvien suuronnettomuuksien ehkäisemiseksi

Tuotantolaitoksessa, jossa vaarallisten kemikaalien käsittelystä ja varastoinnista voi aiheutua suuronnettomuus, toiminnanharjoittajan on laadittava asiakirja, jossa selostetaan toimintaperiaatteet suuronnettomuuksien ehkäisemiseksi, tai turvallisuusselvitys, jossa toiminnanharjoittaja osoittaa toimintaperiaatteensa suuronnettomuuksien ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi sekä antaa tarvittavat tiedot niiden toteuttamiseksi tarvittavasta organisaatiosta ja turvallisuusjohtamisjärjestelmästä.

Turvallisuusselvitys on toimitettava turvatekniikan keskukselle tuotantolaitoksen toimenpiteiden riittävyyden arviointia varten.

Kahden tai useamman toisiaan lähellä sijaitsevan tuotantolaitoksen toiminnanharjoittajien on toimittava yhteistoiminnassa suuronnettomuuksien torjumiseksi ja onnettomuuksien leviämisen estämiseksi.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin suuronnettomuusvaaran ehkäisemistä koskevien velvoitteiden määräytymisestä sekä tarvittavien toimintaperiaatteiden ja turvallisuusselvitysten sisällöstä, uusimis- ja tarkistusvelvoitteista ja -ajoista, turvallisuusselvitysten käsittelystä sekä velvoitteista toiminnanharjoittajien yhteistoiminnasta suuronnettomuuksien ehkäisemiseksi.

31 §

Turvallisuusselvityksen esillä pitäminen

Toiminnanharjoittajan tulee asettaa tuotantolaitosta koskeva turvallisuusselvitys ja siihen liittyvä vaarallisten kemikaalien luettelo nähtäväksi.

Toiminnanharjoittaja voi turvatekniikan keskuksen suostumuksella rajoittaa turvallisuusselvityksessä yleisölle annettavia tietoja, joita se

pitää liike- tai ammattisalaisuutena tai muuten perustellusti luottamuksellisina.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarvittaessa tarkemmin toiminnanharjoittajan turvallisuusselvityksen esillä pitämistä koskevasta velvollisuudesta.

32 §

Turvallisuusselvitystä vaativien kohteiden tiedottamisvelvollisuus

Turvallisuusselvitystä vaativien kohteiden toiminnanharjoittajan on tiedotettava tuotantolaitosta koskevista turvallisuustoimenpiteistä ja onnettomuustapauksissa noudatettavista toimintaohjeista suuronnettomuuden varalta sellaisille henkilöille ja yhteisöille, joihin kyseisessä tuotantolaitoksessa alkunsa saanut suuronnettomuus voi vaikuttaa. Tiedotteessa on annettava tiedot tuotantolaitoksen toiminnasta, suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavista kemikaaleista, suuronnettomuusvaarojen luonteesta sekä väestön varoittamisesta ja käyttäytymisestä onnettomuustilanteissa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarvittaessa tarkemmin toiminnanharjoittajan tiedottamisvelvollisuudesta ja sen toteuttamisesta sekä annettavien tietojen sisällöstä.

Varastoalue

33 §

Varastoalueen vahvistamista koskeva hakemus

Sen lisäksi, mitä 23 §:ssä säädetään, tulee varastoalueella, jolla toimii kaksi tai useampi vaarallisten kemikaalien laajamittaista varastointia harjoittavaa toiminnanharjoittajaa, toiminnanharjoittajien huolehtia siitä, että turvatekniikan keskukselta haetaan alueen vahvistamista vaarallisen kemikaalin varastoalueeksi, jos:

1) varastojen käytössä on yhteisiä laitteistoja, liikennealueita, purkaus- ja lastauslaitureita tai niihin verrattavia järjestelyitä; taikka

2) varastojen palontorjunta ja muu onnettomuuksiin varautuminen on osittain tai kokonaan

suunniteltu hoidettavaksi yhteisin laitteistoin ja varustein.

Vaarallisen kemikaalin varastoalueeksi vahvistamista voi hakea kunta, varastoalueen omistaja tai haltija taikka se, jonka varastoalueen toiminnanharjoittajat ovat tähän yhteisellä sopimuksellaan valtuuttaneet.

Varastoalueeksi vahvistamista koskevassa hakemuksessa on esitettävä tiedot ja selvitykset varastoalueen toiminnasta ja turvallisuusjärjestelyistä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin varastoalueeksi vahvistamisesta, vahvistamisen hakemisesta, hakemuksessa esitettävistä tiedoista ja selvityksistä sekä hakemuksen käsittelystä.

34 §

Vahvistamispäätös

Edellytyksenä varastoalueen vahvistamiselle on, että 33 §:n 1 momentissa tarkoitetut laitteistot ja järjestelyt täyttävät 2 luvun mukaiset turvallisuusvaatimukset.

Varastoalueeksi vahvistamista koskevassa päätöksessä voidaan asettaa varastoalueen turvallisuuden kannalta tarpeellisia ehtoja 33 §:n 1 momentissa tarkoitetuille laitteistoille ja järjestelyille.

Vaarallisen kemikaalin säilytystä koskevat säännökset

35 §

Vaarallisten kemikaalien säilytys

Sen, jolla on hallussaan vaarallista kemikaalia, tulee noudattaa kemikaalin säilytyksessä huolellisuutta ja varovaisuutta.

Vaaralliset kemikaalit tulee säilyttää vaatimusten mukaisissa päällyksissä niille varatuissa paikoissa. Lisäksi kemikaalin haltijan tulee huolehtia, etteivät asiattomat saa kemikaalia haltuunsa. Vaarallisen kemikaalin säilytystilassa tulee lisäksi huolehtia asianmukaisesta järjestyksestä ja ilmanvaihdesta sekä siitä, että vahin-

kotapauksissa kemikaali voidaan kerätä talteen tai tehdä vaarattomaksi.

Keskenään reagoivat kemikaalit tulee säilyttää toisistaan erillään, jos niiden reaktiosta toisensa kanssa voi olla seurauksena palaminen, huomattava lämmön kehittyminen, vaarallisten kaasujen kehittyminen taikka epästabiilien aineiden muodostuminen.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarvittaessa tarkemmin vaarallisten kemikaalien säilytystä koskevista vaatimuksista.

36 §

Vaarallisten kemikaalien säilytysmäärät ja niiden rajoitukset

Vaarallisten kemikaalien säilytysmäärien ja -paikkojen tulee olla sellaiset, ettei vaarallisista kemikaaleista aiheudu vaaraa.

Pelastusviranomainen voi yksittäistapauksissa rajoittaa vaarallisten kemikaalien säilytysmääriä tai määrätä säilytykselle muita turvallisuuden kannalta tarpeelliseksi katsottuja rajoituksia tai ehtoja.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarvittaessa tarkemmin vaarallisten kemikaalien säilytysmääriä ja -paikkoja koskevista rajoituksista.

Vaarallisen kemikaalin siirto

37 §

Vaarallisten kemikaalien siirtoa koskevat vaatimukset

Siirrettäessä vaarallista kemikaalia putkistos-
sa tuotantolaitoksen ulkopuolella putkistoon sovelletaan 2 luvun turvallisuusvaatimuksia.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun putkiston rakentamiseen vaaditaan turvatekniikan keskuksen rakentamislupa. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että luvussa 2 säädetty turvallisuusvaatimukset täyttyvät. Muutoin lupamenettelys-

tä ja luvan myöntämisestä on voimassa, mitä 23 ja 25 §:ssä säädetään.

38 §

Putkiston tarkastukset

Toiminnanharjoittajan on huolehdittava siitä, että putkisto tarkastetaan ennen käyttöönottoa ja sen jälkeen määräajoin. Tarkastukset tekee 100 §:ssä tarkoitettu tarkastuslaitos.

Turvatekniikan keskus voi hyväksyä, että määräaikaistarkastusten sijasta putkiston kuntoa valvotaan toiminnanharjoittajan oman tarkastusjärjestelmän mukaisesti. Hyväksymisen edellytyksenä on, että tarkastusjärjestelmän noudattaminen varmistaa vastaavan turvallisuustason kuin määräaikaistarkastukset.

39 §

Putkiston vastuuhenkilö

Toiminnanharjoittajan on nimettävä 37 §:ssä tarkoitetulle putkistolle vastuuhenkilö. Vastuuhenkilön tehtäviin ja pätevyysvaatimuksiin sovelletaan, mitä 29 §:ssä säädetään.

40 §

Putkistoja koskeva asetuksenantovaltuus

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin vaarallisen kemikaalin siirtoon tarkoitettulle putkistolle asetettavista vaatimuksista, putkiston rakentamislupamenettelystä, luvan hakemisesta sekä hakemuksessa esitettävistä tiedoista ja selvityksistä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään myös tarkemmin putkiston tarkastuksista ja niiden määräajoista ja ajankohdista sekä kohteista, joita ei vaadita tarkastettavaksi, ja vastuuhenkilöistä sekä toiminnanharjoittajan omalle tarkastusjärjestelmälle asetettavista vaatimuksista ja sitä koskevista hyväksymismenettelyistä.

4 luku

Räjähdyksen estäminen ja räjähdyksiltä suojautuminen

41 §

Räjähdyksivaaran arviointi

Toiminnanharjoittajan on arvioitava räjähdykskelpoisten ilmaseosten aiheuttamat vaaratekijät ja räjähdyksivaaran aiheuttamat riskit. Arviointi on tarkistettava säännöllisesti ja aina, kun merkittäviä muutoksia ilmenee.

42 §

Periaatteet räjähdyksen estämiseksi ja räjähdyksiltä suojautumiseksi

Toiminnanharjoittajan on räjähdyksen estämiseksi ja räjähdyksiltä suojautumiseksi ryhdyttävä asianmukaisiin teknisiin ja hallinnollisiin toimenpiteisiin, joilla räjähdykskelpoisten ilmaseosten muodostuminen estetään. Jos tämä ei toiminnan luonteeseen vuoksi ole mahdollista, on:

- 1) räjähdykskelpoisten ilmaseosten syttyminen estettävä; tai
- 2) räjähdyksen vahingolliset vaikutukset vähennettävä niin, että ihmisten terveys ja turvallisuus varmistetaan.

Tarvittaessa edellä 1 momentissa mainittuihin toimenpiteisiin on yhdistettävä ja niitä on täydennettävä räjähdyksen leviämistä ehkäisevillä toimilla.

43 §

Tilojen luokittelu

Toiminnanharjoittajan on luokiteltava tilat, joissa voi esiintyä räjähdykskelpoisia ilmaseoksia, räjähdykskelpoisten ilmaseosten esiintymistiheyden ja keston perusteella. Lisäksi toiminnanharjoittajan on merkittävä näiden tilojen sisäkäynnit ja huolehdittava niistä toimenpiteistä, jotka ovat tarpeen näistä tiloista aiheutuvien vaaratilanteiden ehkäisemiseksi.

Toiminnanharjoittajan on luokiteltava tilat, joissa räjähteitä valmistetaan, käsitellään tai varastoidaan. Luokittelu tehdään räjähteiden pölyämisen tai haihtumisen aiheuttaman räjähdyksivaaran esiintymistiheyden ja keston perusteella.

44 §

Räjähdyssuojausasiakirja

Toiminnanharjoittajan on huolehdittava siitä, että räjähdykskelpoisten ilmaseosten aiheuttamia vaaratekijöitä ja räjähdyksivaaran aiheuttamia riskejä arvioitaessa laaditaan räjähdyssuojausasiakirja.

45 §

Räjähdyksivaaraa koskeva asetuksenantovaltuus

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin räjähdyksivaaran arvioinnista, toimenpiteistä räjähdyksen estämiseksi ja räjähdyksiltä suojautumiseksi, räjähdykskelpoisia ilmaseoksia sisältävien tilojen ja räjähdetilojen luokittelusta ja näitä tiloja koskevista vaatimuksista sekä räjähdyssuojausasiakirjan sisällöstä.

5 luku

Vaarallisiin kemikaaleihin liittyvät tuotteet

46 §

Räjähdyksivaarallisissa tiloissa käytettävien laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimukset

Räjähdyksivaarallisissa tiloissa käytettävät laitteet ja suojausjärjestelmät tulee suunnitella ja valmistaa niin, että ne toimivat käyttötarkoituksen mukaisessa käytössä ja ennakoitavissa olevissa virhekäyttötilanteissa turvallisesti ja niiden rakenne on sellainen, että tiloissa mahdollisesti esiintyvät räjähdykskelpoiset ilmaseokset eivät syty. Erityisesti tulee huolehtia siitä, että:

- 1) laiteosat kestävät ennakoitavissa olevat mekaaniset, kemialliset ja lämmön vaikutukset ja käytetyt rakenneaineet eivät aiheuta räjähdyksivaaraa;

2) syttymislähteitä ei esiinny tai ne on luotettavasti eristetty räjähdyskelpoisista ilmaseoksista;

3) laitteissa tai suojausjärjestelmissä käytettävät ohjaus- ja turvalaitteet toimivat luotettavasti ja niiden vikaantuminen ei aiheuta räjähdysvaaraa.

47 §

Kaasulaitteiden vaatimukset

Kaasumaisia polttoaineita käyttävät laitteet ja niiden varusteet (*kaasulaitteet*) tulee suunnitella ja valmistaa niin, että ne toimivat turvallisesti käyttötarkoituksen mukaisessa käytössä. Erityisesti tulee huolehtia siitä, että:

1) kaasulaitteen rakenneaineet kestävät ennakoitavissa olevat mekaaniset, kemialliset ja lämmön vaikutukset;

2) kaasulaitteen rakenne sekä säätö- ja varolaitteet varmistavat, että laite toimii vakaasti ja turvallisesti siten, ettei kaasuvuotoja esiinny eikä palamistuotteista tai lämpötilan noususta aiheudu vaaraa.

48 §

Aerosolien vaatimukset

Vaarallisia kemikaaleja sisältävät aerosolit tulee suunnitella, mitoittaa, valmistaa ja täyttää kemikaaleilla niin, että ne ovat turvallisia normeissa ja ennakoitavissa olevissa varastointi- ja käyttöolosuhteissa. Erityisesti tulee huolehtia siitä, että:

1) aerosolin päällys kestää sisällön aiheuttaman paineen ja aerosolien sisältämien kemikaalien vaikutuksen;

2) aerosolin tyhjennyslaitteen tulee toimia turvallisesti käyttötarkoituksen mukaisessa käytössä.

49 §

Vaarallisen kemikaalin säiliöiden vaatimukset

Vaarallisen kemikaalin varastointiin tarkoitettut säiliöt tulee suunnitella, mitoittaa ja valmistaa niin, että ne ovat tiiviitä ja lujia sekä kestävät varastoitavien kemikaalien vaikutusta sekä käyttötarkoituksenmukaisista ja ennakoitavista käyttöolosuhteista sekä häiriötilanteista aiheutuvia rasituksia niin, että varastoitavat kemikaalit eivät pääse hallitsemattomasti säiliön ulkopuolelle. Kun säiliössä varastoitavien kemikaalien ominaisuudet sitä edellyttävät, säiliön rakenteessa tulee lisäksi ottaa huomioon syttymisen aiheuttaman paineen nousun vaikutusten ehkäiseminen.

50 §

Vaatimustenmukaisuuden osoittaminen

Sen, joka saattaa 46—49 §:ssä tarkoitettun tuotteen markkinoille, on varmistettava ja osoitettava, että tuote täyttää sitä koskevat vaatimukset. Vaatimustenmukaisuuden arvioinnissa on käytettävä 100 §:ssä tarkoitettua tarkastuslaitosta, kun tuotteen ominaisuudet ja käyttötarkoitus sitä edellyttävät.

Vaarallisen kemikaalin varastointiin tarkoitettu säiliö, joka on valmistettu tai saatettu markkinoille toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai valmistettu muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa, tulee hakemuksesta katsoa 49 §:ssä tarkoitettujen vaatimusten mukaiseksi, jos:

1) vaatimustenmukaisuus on arvioitu 49 §:ssä tarkoitettujen vaatimusten ja 50 §:n 1 momentissa tarkoitettujen menetelmien tai vastaavan laatu- ja turvallisuustason varmistavien vaatimusten ja menetelmien mukaisesti ja tulokset osoittavat säiliön täyttävän sille asetetut vaatimukset; sekä

2) vaatimustenmukaisuuden arvioinnin on suorittanut tarkastuslaitos, jonka asianomainen Euroopan talousalueeseen kuuluva valtio on hyväksynyt noudattaen 101 §:ssä säädettyjä vaatimuksia.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu hakemus on osoitettava turvatekniikan keskukselle.

51 §

Ohjeet ja merkinnät

Sen, joka saattaa 46—49 §:ssä tarkoitettua tuotteen markkinoille, on huolehdittava, että tuotteen mukana seuraa tuotteen turvallisen asennuksen, käyttöönoton, käytön ja kunnossapidon edellyttämät tiedot ja ohjeet.

Sen, joka saattaa 46—49 §:ssä tarkoitettua tuotteen markkinoille, on huolehdittava, että tuote on varustettu tuotteen käyttöturvallisuuden ja tunnistamisen sekä valmistajan ja markkinoille saattajan selvittämisen edellyttämällä merkinnöillä sekä tuotteen vaatimustenmukaisuuden osoittavilla merkinnöillä.

52 §

Vaarallisiin kemikaaleihin liittyviä tuotteita koskeva asetuksenantovaltuus

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin 46—49 §:ssä tarkoitettujen tuotteiden yksityiskohtaisista turvallisuusvaatimuksista, vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta ja tarkastuslaitosten käyttämisestä vaatimustenmukaisuuden arvioinnissa, säiliön hyväksymistä koskevasta hakemuksesta, tuotteiden merkinnöistä sekä tuotteiden mukana toimitettavista ohjeista ja tiedoista.

6 luku

Vaarallisiin kemikaaleihin liittyvien laitteistojen asennus ja huolto

53 §

Laitteistojen asennus ja huolto

Vaarallisten kemikaalien valmistus-, siirto-, varastointi- ja käyttölaitteistot tulee asentaa ja huoltaa asiantuntevasti ja huolellisesti siten, että

niiden käytöstä ei aiheudu henkilö-, ympäristö- ja omaisuusvahingon vaaraa.

54 §

Maanalaisten öljysäiliöiden määräaikaistarkastus

Omistajan tai haltijan on huolehdittava, että tärkeällä tai muulla vedenhankintaan soveltuvala pohjavesialueella olevat maanalaiset öljysäiliöt tarkastetaan määräajoin.

Säiliö, joka 1 momentissa tarkoitettussa tarkastuksessa havaitaan öljyvahingonvaaraa aiheuttavaksi, on korjattava tai poistettava käytöstä. Välitöntä vaaraa aiheuttava säiliö on heti poistettava käytöstä.

55 §

Asennus-, huolto- ja tarkastusliikkeiden pätevyys

Maakaasun, nestekaasun, öljylämmityslaitteistojen käyttölaitteita ja muovisia kaasuputkistoja saa asentaa ja huoltaa sekä edellä 54 §:ssä tarkoitettuja maanalaisia öljysäiliöitä tarkastaa vain turvatekniikan keskuksen hyväksymä asennus-, huolto- ja tarkastusliike.

Asennus-, huolto- ja tarkastusliikkeellä tulee olla:

- 1) riittävästi ammattitaitoista henkilöstöä;
- 2) toiminnan edellyttämät laitteet, välineet ja järjestelmät;
- 3) palveluksessaan pätevä vastuhenkilö.

Asennus-, huolto- ja tarkastusliikkeen tulee hakea 1 momentissa tarkoitettua hyväksymistä turvatekniikan keskukselta. Hakemuksessa on esitettävä selvitys 2 momentissa säädettyjen vaatimusten täyttämisestä. Turvatekniikan keskus voi asettaa liikkeille asetettujen vaatimusten täyttämistä koskevia ehtoja.

Asennus-, huolto- ja tarkastusliikkeiden on suoritettava tehtävät noudattaen hyvää asennus-, huolto- ja tarkastuskäytäntöä sekä ottaen huomioon kohdetta koskevat säännökset ja suositukset. Liikkeiden tulee seurata toimialansa säännösten kehittymistä.

56 §

Asennus-, huolto- ja tarkastusliikkeen vastuuhenkilö

Asennus-, huolto- ja tarkastusliikkeen palveluksessa tulee olla vastuuhenkilö, jonka tehtävänä on huolehtia siitä, että liike toimii sitä koskevien säännösten ja valvontaviranomaisten asettamien ehtojen mukaisesti.

Vastuuhenkilöllä tulee olla harjoitettavaan toimintaan nähden riittävä työkokemus ja koulutus sekä toimintaan liittyvien säännösten tuntemus.

Vastuuhenkilön tulee osoittaa pätevyytensä turvatekniikan keskuksen tai sen hyväksymän arviointilaitoksen järjestämässä kokeessa. Hyväksytystä kokeesta asianomaiselle henkilölle annetaan todistus.

Edellä 3 momentissa tarkoitettuun arviointilaitokseen sovelletaan, mitä 100 §:n 2—4 momentissa, 101 §:n 1 ja 4 momentissa, 103, 121 ja 127 §:ssä sekä 104 §:n nojalla säädetään.

57 §

Laitteistojen asennukseen, huoltoon ja tarkastukseen liittyvä asetuksenantovaltuus

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin maanalaisten öljysäiliöiden määräämiskaistarkastusten määrääjoista, säiliöiden luokituksesta ja määräämiskaistarkastusten perusteella tehtävistä toimenpiteistä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin asennus-, huolto- ja tarkastusliikkeiden hyväksymisestä, hyväksymisen hakemisesta ja hakemuksessa esitettävistä tiedoista ja selvityksistä sekä liikkeille asetettavista vaatimuksista ja tehtävien suorittamisesta. Valtioneuvoston asetuksella säädetään myös tarkemmin vastuuhenkilön tehtävistä, pätevyysvaatimuksista ja pätevyyden osoittamisesta.

7 luku

Räjähteiden valmistus ja varastointi*Luvanvarainen valmistus ja varastointi*

58 §

Räjähteiden valmistuksen ja varastoinnin luvanvaraisuus

Räjähteiden valmistusta ja varastointia saa harjoittaa vain turvatekniikan keskuksen luvalla, jollei jäljempänä muuta säädetä.

Toiminnanharjoittajan tulee hakea 1 momentissa tarkoitettua lupaa turvatekniikan keskukselta. Hakemuksessa on esitettävä tiedot ja selvitykset suunnitellusta toiminnasta ja turvallisuusjärjestelyistä.

Toiminnanharjoittajan tulee hakea 1 momentissa tarkoitettua toimintaa koskeviin, turvallisuuden kannalta olennaisiin muutoksiin lupa turvatekniikan keskukselta.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin räjähteiden valmistusta ja varastointia koskevasta lupamenettelystä toimintaa aloitettaessa ja muutostilanteissa, luvan hakemisesta sekä hakemuksessa esitettävistä tiedoista ja selvityksistä.

59 §

Räjähteitä koskevan luvan myöntämisen edellytykset

Edellytyksenä 58 §:ssä tarkoitetun luvan myöntämiselle on, että toiminnanharjoittaja on osoittanut, että toiminta täyttää 2 luvun mukaiset turvallisuusvaatimukset.

Lupaan voidaan liittää 1 momentissa tarkoitettujen vaatimusten täyttämiseksi tarpeellisia ehtoja.

60 §

Räjähteiden valmistuksen ja varastoinnin tarkastus

Turvatekniikan keskuksen on valvottava luvanvaraista räjähteiden valmistusta ja varastointia harjoittavan tuotantolaitoksen teknistä toteutusta sekä sen toimintaperiaatteiden, toimintatapojen ja johtamisjärjestelmien vaatimustenmukaisuutta ja toimivuutta. Turvatekniikan keskuksen on tarkastettava järjestelmällisesti ja määräjain valvonnan alaiset tuotantolaitokset niiden toiminnan edellyttämässä laajuudessa, jollei se ole hyväksynyt muita tuotantolaitoksen valvontaan soveltuvia keinoja, joiden avulla se voi varmistua edellä tarkoitettujen asioiden vaatimustenmukaisuudesta ja toimivuudesta.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tarkastusten sisällöstä, määräjajoista ja ajankohdista sekä ilmoituksista muille viranomaisille ja tarkastusten muusta käytännön toteutuksesta.

61 §

Räjähteiden valmistuksen ja varastoinnin vastuuhenkilö

Toiminnanharjoittajan on nimettävä vastuuhenkilö, jonka tehtävänä on huolehtia siitä, että tuotantolaitoksessa toimitaan räjähteitä koskevien säännösten ja lupaehtojen sekä laadittujen toimintaperiaatteiden ja suunnitelmien mukaisesti.

Vastuuhenkilön tulee tuntea tuotantolaitoksen toiminta, sitä koskevat säännökset sekä turvallisen toiminnan edellytykset.

Vastuuhenkilön tulee osoittaa pätevyytensä turvatekniikan keskuksen järjestämässä kokeessa. Hyväksytystä kokeesta annetaan asianomaiselle henkilölle todistus.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin vastuuhenkilön nimeämisestä, tehtävistä, pätevyysvaatimuksista ja pätevyyden osoittamisesta.

62 §

Toimenpiteet räjähteistä aiheutuvien suuronnettomuuksien ehkäisemiseksi

Toiminnanharjoittajan on laadittava räjähteiden valmistuksesta ja varastoinnista aiheutuvan suuronnettomuusvaaran torjumiseksi tarvittavat toimintaperiaatteet tai turvallisuusselvitys sekä sisäinen pelastussuunnitelma. Näiden osalta on vastaavasti voimassa, mitä 28 ja 30 §:ssä säädetään.

Turvallisuusselvitystä vaativan kohteen toiminnanharjoittajan on huolehdittava turvallisuusselvityksen esillä pitämisestä 31 §:n mukaisesti ja tiedottamisvelvollisuudesta 32 §:n mukaisesti.

Varastointi kaupan yhteydessä

63 §

Pyroteknisten välineiden varastointi kaupan yhteydessä

Yksityiseen kulutukseen hyväksytyjen ilotulitteiden ja vaarallisuudeltaan vastaavien muiden pyroteknisten välineiden varastoinnista kaupan yhteydessä on 58 §:ssä säädetyn lupahakemuksen sijasta tehtävä ilmoitus pelastusviranomaiselle ennen varastoinnin aloittamista.

Ilmoituksessa on esitettävä tiedot suunnitellusta toiminnasta ja turvallisuusjärjestelyistä.

Saatuaan 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen pelastusviranomaisen tekee asiasta päätöksen, jossa voidaan asettaa tarpeellisia ehtoja.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin pyroteknisten välineiden kaupan yhteydessä tapahtuvaa varastointia koskevasta ilmoitusmenettelystä, ilmoituksen tekemisestä ja siinä noudatettavista määräjajoista, ilmoituksessa esitettävistä tiedoista ja selvityksistä sekä ilmoituksen perusteella tehtävästä päätöksestä.

64 §

Pyroteknisten välineiden varastoinnin tarkastus

Pelastusviranomaisen on tarkastettava 63 §:ssä tarkoitettujen varastojen toimintatavat ja teknisen toteutuksen vaatimustenmukaisuus.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tarkastusten sisällöstä, määräajoista ja ajankohdista sekä tarkastusten muusta käytännön toteutuksesta.

65 §

Räjähdekaupan vastuuhenkilö

Räjähteiden kauppaa harjoittavan liikkeen palveluksessa tulee olla vastuuhenkilö, jonka tehtävänä on huolehtia siitä, että kauppaa ja varastointia hoidetaan räjähteitä koskevien säännösten ja valvontaviranomaisten asettamien ehtojen mukaisesti.

Vastuuhenkilön tulee tuntea varastoitavat räjähteet sekä räjähteiden kauppaa ja varastointia koskevat säännökset.

Vastuuhenkilön tulee osoittaa pätevyytensä turvatekniikan keskuksen järjestämässä kokeessa. Hyväksytystä kokeesta asianomaiselle henkilölle annetaan todistus. Todistus on voimassa 10 vuotta.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin vastuuhenkilön tehtävistä, pätevyysvaatimuksista ja pätevyyden osoittamisesta.

66 §

Varastoitavien räjähteiden enimmäismäärät

Myymälässä ja siihen liittyvissä tiloissa saa varastoida enintään sellaiset määrät räjähteitä, että niiden varastoinnin aiheuttama henkilö- ja omaisuusvahinkojen vaara jää niin alhaiseksi kuin räjähteiden jakelun tarpeen kannalta on perusteltua.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin kaupan yhteydessä varastoitavien räjähteiden enimmäismääristä ja niitä koskevista rajoituksista.

8 luku

Räjähteiden hyväksyminen, maahantuonti ja siirto*Räjähteiden hyväksyminen*

67 §

Räjähteitä koskevat yleiset vaatimukset

Markkinoille saatettavat räjähteet on suunniteltava ja valmistettava siten, että niiden aiheuttama vaara ihmisten turvallisuudelle, ympäristölle ja omaisuudelle on mahdollisimman vähäinen normaaleissa ja ennakoitavissa olevissa käyttöolosuhteissa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen räjähteiden tulee olla tarkoitukseensa sopivia ja niiden tahattoman syttymisen tulee olla räjähteiden käyttötarkoitus huomioon ottaen niin epätodennäköistä kuin se kohtuudella on mahdollista. Räjähteiden tulee lisäksi olla sellaisia, ettei niiden varastoinnista eikä käyttötarkoituksen mukaisesta käytöstä aiheudu muutoinkaan vaaraa ihmisten terveydelle eikä ympäristölle.

Mitä tässä luvussa säädetään räjähteiden markkinoille saattamisesta, koskee vastaavasti puolustusvoimissa käyttöön otettavia räjähteitä. Puolustusvoimien sotilaalliseen toimintaan tarkoitettujen räjähteiden vaatimuksissa on kuitenkin otettava huomioon niiden erityinen luonne ja puolustusvoimien lakisääteiset tehtävät.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin räjähteille asetettavista teknisistä vaatimuksista ja räjähteiden luokituksesta.

68 §

Räjähteiden vaatimustenmukaisuuden osoittaminen ja merkinnät

Sen, joka saattaa muun räjähteen kuin pyroteknisen välineen markkinoille, on varmistettava, että räjähdde täyttää sitä koskevat vaatimukset, ja osoitettava tämä. Vaatimustenmukaisuuden arvioinnissa on käytettävä 100 §:ssä tarkoitettua tarkastuslaitosta paitsi, kun on kysymys

puolustusvoimien sotilaalliseen toimintaan tarkoitetuista räjähteistä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu räjähde varustetaan vaatimustenmukaisuutta osoittavalla merkinnällä sekä räjähteen turvallisen käytön edellyttämällä merkinnöillä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin vaatimustenmukaisuuden arvioinnista, tarkastuslaitosten tehtävistä ja merkinnöistä.

69 §

Pyroteknisten välineiden vaatimukset

Sen lisäksi, mitä 67 §:ssä säädetään, pyroteknisten välineiden tulee olla asianmukaisesti pakattuja ja niiden mukana tulee seurata turvallisen varastoinnin ja käytön edellyttämät tiedot ja ohjeet. Ne tulee lisäksi varustaa turvallisen käytön edellyttämällä merkinnöillä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan tarkemmin säätää pyroteknisille välineille ja niiden pakkauksille asetettavista vaatimuksista sekä rajoittaa turvallisuuden kannalta tarpeellisella tavalla pyroteknisten välineiden panosten ja räjähdystehon suuruutta.

70 §

Pyroteknisten välineiden hyväksyminen

Poiketen siitä, mitä 68 §:ssä säädetään, pyroteknisiä välineitä saa pitää kaupan tai luovuttaa toiselle ainoastaan, jos ne ovat turvatekniikan keskuksen hyväksymiä.

Hyväksymistä haetaan turvatekniikan keskukselta. Hakemukseen tulee liittää tarpeelliset pyroteknisten välineiden rakennetta, koostumusta ja ominaisuuksia koskevat tiedot sekä niihin liittyvät testaustulokset.

Testauslaitoksen, joka tekee 2 momentissa tarkoitettut testit, tulee olla mittatekniikan keskuksen tai muun Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion akkreditointielimen asianomaiselle pätevyysalueelle akkreditoima taikka sen pätevyyden tulee olla muulla luotettavalla tavalla varmistettu.

Hyväksymispäätöksessä voidaan asettaa ehtoja. Hyväksytty pyrotekninen väline tulee varustaa hyväksymismerkinnällä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin hyväksymismenettelystä, hyväksymisen hakemisesta, hakemuksessa esitettävistä tiedoista, hyväksymispäätöksestä sekä hyväksymismerkinnästä.

71 §

Pyroteknisten välineiden laadunvalvonta

Pyroteknisten välineiden markkinoille saattajan on varmistettava, että välineet ovat ennen myyntiä tai muuta luovutusta 70 §:ssä tarkoitettujen hyväksymispäätöksen mukaisia.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin pyroteknisten välineiden laadunvalvonnasta.

72 §

Räjähdesäännöksiä koskeva raja

Mitä 67—71 §:ssä säädetään, ei koske lähetuspistoolleissa ja työkaluissa käytettäviä patruunoita, patruunoiden sytytysnalleja eikä valaisus-, merkinanto- ja muita vastaavia välineitä.

Mitä 69—71 §:ssä säädetään, ei koske puolustusvoimien sotilaalliseen toimintaan ja rajavartiolaitoksen käyttöön tarkoitettuja pyroteknisiä välineitä.

Räjähteiden maahantuonti ja siirto

73 §

Räjähteiden maahantuontilupa

Euroopan talousalueen ulkopuolelta räjähteitä saa tuoda maahan ainoastaan turvatekniikan keskuksen antamalla luvalla.

Lupaa räjähteiden maahantuontiin haetaan turvatekniikan keskukselta. Hakemuksessa on esitettävä tiedot maahantuotavista räjähteistä, räjähteiden käyttötarkoitus sekä selvitys räjähteiden varastoinnista.

Edellytyksenä luvan myöntämiselle on, että maahantuojat osoittaa, että räjähteet täyttävät niitä koskevat vaatimukset ja että maahantuotavien räjähteiden säännösten mukainen varastointi on varmistettu. Lupa voidaan liittää ehtoja.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin räjähteiden maahantuonnin lupamenettelystä, luvan hakemisesta sekä hakemuksessa esitettävistä tiedoista ja selvityksistä.

74 §

Räjähteiden siirto

Räjähteitä saa siirtää ainoastaan niille luonnollisille ja oikeushenkilöille, jotka ovat saaneet räjähteiden siirtoon oikeuttavan asiakirjan (*siirtotodistus*).

Räjähdettä ei saa luovuttaa siirrettäväksi, ellei räjähteiden vastaanottaja ole toimittanut määräpaikkakunnan toimivaltaiselta viranomaiselta saatua räjähteiden siirtotodistusta.

Siirtotodistus myönnetään Suomessa räjähdealalla toimivalle luonnolliselle tai oikeushenkilölle, joka on tehnyt ilmoituksen turvatekniikan keskukselle rekisteröintiä varten ja jolla on oikeus hankkia räjähteitä. Siirtotodistus tai sen jäljennös on pyydettyä esitettävä valvontaviranomaisille.

Mitä 1—3 momentissa säädetään, ei sovelleta poliisissa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin räjähteiden siirrosta ja siirtotodistuksesta.

75 §

Räjähteiden kauttakuljetus

Ennen räjähteiden siirtoa on lisäksi saatava hyväksyminen myös niiden Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden toimivaltaisilta viranomaisilta, joiden alueen kautta räjähteet kuljetetaan.

Jos räjähteiden siirto tapahtuu Euroopan talousalueen ulkopuolella olevaan valtioon, siirtotodistus vaaditaan siirrettäessä räjähteitä Euroopan talousalueella.

76 §

Pyrotekniset välineet

Mitä 74 ja 75 §:ssä säädetään, ei koske pyroteknisten välineiden siirtoa ja kauttakuljetusta.

Muovailtavat räjähteet

77 §

Muovailtavien räjähteiden merkitseminen

Muovailtavien räjähteiden merkitsemisestä tunnistamista varten tehdyssä yleissopimuksessa (SopS 8/2002) tarkoitettuja muovailtavia räjähteitä ei saa tuoda maahan, valmistaa, pitää hallussa eikä luovuttaa, ellei niihin ole lisätty merkkiainetta sopimuksessa tarkoitettulla tavalla.

Muovailtavien räjähteiden maahantuontia, valmistamista, hallussapitoa ja luovuttamista koskeva 1 momentissa tarkoitettu kieltä ei koske muovailtavia räjähteitä, joita tarvitaan pieniä määriä:

- 1) uusien tai muunneltujen räjähteiden tutkimukseen, kehittämiseen tai testaukseen;
- 2) räjähteiden havaitsemisen harjoittelua varten tai räjähteiden havaitsemiseen tarkoitettujen laitteiden kehittämistä ja kokeilua varten; tai
- 3) rikosteknisiin tutkimuksiin, rikostutkimusmenetelmien kehittämiseen ja niihin liittyviin tieteellisiin tarkoituksiin.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, muovailtavia räjähteitä voi tuoda Suomeen, vaikka niitä ei ole merkitty sopimuksen mukaisesti, jos räjähteiden vastaanottajana on puolustusvoimat, poliisi tai rajavartiolaitos.

Yleissopimuksessa tarkoitettujen muovailtavien räjähteiden maastaviennistä on voimassa, mitä puolustustarvikkeiden maastaviennistä ja kauttakuljetuksesta annetussa laissa (242/1990) säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin merkkiaineen lisäämistä muovailtaviin

räjähteisiin koskevista räjähdysaineteknisistä vaatimuksista.

9 luku

Räjähteiden käyttö, luovutus ja säilytys

Räjähteiden käyttöä koskevat velvoitteet

78 §

Räjähteiden käyttö

Räjähteitä on käytettävä niin, ettei niistä aiheudu henkilö-, ympäristö- ja omaisuusvahinkoa.

Räjähteiden käytössä tulee noudattaa säädettyjä turvallisuusvaatimuksia sekä valmistajan tai maahantuojan antamia käyttöohjeita.

Puolustusvoimien sotilaalliseen toimintaan tarkoitettuja räjähteitä on käytettävä 1 momentissa tarkoitettulla tavalla puolustusvoimien lakisääteisten tehtävien erityisluonne huomioon ottaen.

79 §

Ilmoitus räjäytystyöstä

Räjäytystyöstä tulee ilmoittaa poliisille ennen työn aloittamista. Valtioneuvoston asetuksella säädetään ilmoituksessa vaadittavista tiedoista.

Poliisi voi ilmoituksen perusteella määrätä räjähteiden turvallisen käsittelyn kannalta tarpeellisia rajoituksia aiotulle käytölle ja tarvittaessa määrätä käytön edellyttämistä varotoimista. Poliisi voi kieltää käytön, jos siitä aiotussa paikassa ja aiottuna ajankohtana voidaan katsoa aiheutuvan ilmeistä henkilö-, ympäristö- tai omaisuusvahinkojen vaaraa.

80 §

Panostajien pätevyys ja järjestysohjeet

Panostajien pätevyysvaatimuksista ja räjäytys- ja louhintatöiden järjestysohjeista on voi-

massa, mitä niistä panostajalaissa (219/2000) ja työturvallisuuslaissa (738/2002) säädetään.

81 §

Ilmoitus räjähteiden tai palo- ja räjähdysvaarallisten kemikaalien käytöstä erikoistehosteina

Räjähteitä tai palo- ja räjähdysvaarallisia kemikaaleja saa käyttää erikoistehosteena kokoon-tumislaisissa (530/1999) tarkoitetuissa yleisissä kokouksissa ja yleisötilaisuuksissa, jos siitä on tehty ilmoitus pelastusviranomaiselle hyvissä ajoin ennen tilaisuuden järjestämistä.

Ilmoituksessa tulee nimetä vastuuhenkilö, jolla tulee olla panostajalaissa tarkoitettu panostajan pätevyys.

Vastuuhenkilön tehtävänä on huolehtia siitä, että 1 momentissa tarkoitetuissa tilaisuuksissa räjähteitä tai palo- ja räjähdysvaarallisia kemikaaleja käytetään säännösten mukaisesti ja pelastusviranomaisen asettamien rajoitusten ja ehtojen mukaisesti.

Pelastusviranomainen voi ilmoituksen perusteella määrätä erikoistehosteiden turvallisen käsittelyn kannalta tarpeellisia rajoituksia ja ehtoja aiotulle käytölle. Pelastusviranomainen voi kieltää käytön, jos siitä aiotussa paikassa ja aiottuna ajankohtana voidaan katsoa aiheutuvan ilmeistä henkilö-, ympäristö- tai omaisuusvahinkojen vaaraa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarvittaessa tarkemmin ilmoitusmenettelystä, ilmoituksessa vaadittavista tiedoista, ilmoituksen tekemisessä noudatettavista määräajoista ja vastuuhenkilön tehtävistä.

Räjähteiden luovutus, hallussapito ja säilytys

82 §

Räjähteiden luovutusrajoitukset

Räjähteitä saa luovuttaa:

1) sille, jolla on lupa valmistaa tai varastoida räjähteitä;

2) räjäytys- ja louhintatyötä tekevälle liikkeelle, jonka palveluksessa on panostajalaissa tarkoitettu panostaja;

3) panostajalaissa tarkoitettulle panostajalle;

4) ilotulitusnäytöksen järjestäjälle.

Ammoniumnitraattia saa luovuttaa:

1) sille, jolla on lupa valmistaa tai varastoida räjähteitä tai jolla on lupa varastoida ammoniumnitraattia;

2) sille, joka tarvitsee ammoniumnitraattia elinkeinotoiminnassaan.

Räjähteiden ja ammoniumnitraatin luovuttaminen päihtyneelle ja alle 18-vuotiaalle on kielletty.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin räjähteiden ja ammoniumnitraatin luovutusrajoituksista. Valtioneuvoston asetuksella voidaan myös säätää, etteivät ammoniumnitraatin luovutusrajoitukset koske sellaisia ammoniumnitraattia sisältäviä seoksia tai tuotteita, joista aiheutuva vaara on vähäinen.

83 §

Räjähteiden luovutus yksityiseen kulutukseen

Yksityiseen kulutukseen voidaan luovuttaa seuraavia räjähteitä:

1) 70 §:ssä tarkoitettuja pyroteknisiä välineitä, lukuun ottamatta 81 §:n 1 momentin mukaisessa yleisessä kokouksessa ja yleisötilaisuudessa käytettäväksi tarkoitettuja välineitä;

2) lähetyspistooleissa ja työkaluissa käytettäviä patruunoita;

3) hyväksyttyjä valaisus- ja merkinanto- tai muita vastaavia välineitä;

4) muita vaarallisuudeltaan vähäisiä räjähteitä.

Yksityiseen kulutukseen tarkoitettujen räjähteiden luovuttaminen päihtyneille ja alle 18-vuotiaalle on kielletty. Alle 18-vuotiaalle voidaan kuitenkin luovuttaa sellaisia pyroteknisiä välineitä, joista aiheutuva vaara on erittäin vähäinen.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, ampuma-aseissa ja niiden patruunoissa käytettä-

viä ruuteja ja sytytysnalleja saadaan luovuttaa ampuma-aseen hallussapitoon oikeutetulle.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetuista vaarallisuudeltaan vähäisistä räjähteistä, 2 momentissa tarkoitetuista erittäin vähäistä vaaraa aiheuttavista pyroteknisistä välineistä ja 3 momentin perusteella luovutettavien ruudin ja sytytysnallien enimmäismäärästä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan kieltää yksityiseen kulutukseen tarkoitettujen ilotulitteiden myynti tietyinä aikana yleisen turvallisuuden perusteella.

84 §

Räjähteiden hallussapito

Räjähteitä saavat pitää hallussaan ainoastaan ne, joille niitä voidaan luovuttaa 82 ja 83 §:n mukaisesti.

Ammoniumnitraattia saavat pitää hallussaan ainoastaan ne, joille sitä voidaan luovuttaa 82 §:n mukaisesti.

85 §

Räjähteiden luovutus poliisille ja rajavartiolaitokselle

Poliisin ja rajavartiolaitoksen haltuun voidaan luovuttaa räjähteitä sen estämättä, mitä 82—84 §:ssä säädetään.

86 §

Räjähteitä koskeva kirjanpitovelvoite

Räjähteiden kauppaa harjoittavan liikkeen on pidettävä kirjaa 82 §:n 1 momentissa ja 83 §:n 3 momentissa tarkoitettujen räjähteiden luovutuksesta.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin 1 momentissa tarkoitettujen räjähteiden kirjanpidosta.

87 §

Räjähteiden säilytysrajoitukset

Räjähteitä saa säilyttää ilman 58 §:ssä tarkoitettua varastointilupaa tai 63 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen tekemistä pieniä määriä, jos siitä ei aiheudu vaaraa.

Räjähteiden säilytyksessä tulee noudattaa räjähteiden laatuun ja määrään sekä olosuhteisiin nähden riittävää huolellisuutta ja varovaisuutta.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta poliisissa ja rajavartioloaitoksessa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin säilytystiloille asetettavista vaatimuksista ja säilytysmääriä koskevista rajoituksista.

Räjähteiden hävittämistä koskevat säännökset

88 §

Räjähteiden hävittäminen

Räjähteiden hävittämisen tulee tapahtua mahdollisimman turvallisella tavalla riittävän kaukana paikoista, joissa ihmisiä oleskelee.

Pilaantunutta tai pilaantuneeksi epäiltyä räjähdettä ei saa käyttää eikä luovuttaa muuhun tarkoitukseen kuin hävitettäväksi.

89 §

Vastuu räjähteiden hävittämisestä

Räjähdetehtaan, -varaston tai -myymälän omistajan tai haltijan sekä räjähteiden maahan-tuojan on huolehdittava hallussaan olevien räjähteiden hävittämisestä, kun räjähteet ovat pilaantuneita tai niiden käyttökelpoisuutta on muuten syytä epäillä.

Poliisin ja rajavartioloaitoksen tulee huolehtia löytötavarana tai muulla tavalla niiden haltuun joutuneen räjähteen asianmukaisesta ja turvallisesta kuljetuksesta, säilytyksestä sekä hävittämisestä.

Puolustusvoimien on otettava haltuunsa räjähdde, joka on kuulunut tai jonka sen laadun perusteella on syytä olettaa kuuluneen joko Suo-

men tai muun maan puolustusvoimille. Puolustusvoimien on huolehdittava sen asianmukaisesta ja turvallisesta kuljetuksesta, säilyttämisestä ja hävittämisestä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin räjähteiden hävittämisestä.

90 §

Räjähteitä hävittävien pätevyys

Räjähteitä saavat hävittää vain ne, jotka tuntevat räjähteiden ominaisuudet sekä hävittämismenetelmät ja niiden edellyttämät turvallisuustoimenpiteet.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin räjähteitä hävittävien pätevyysvaatimuksista.

10 luku

Ilotulitteita koskevat erityissäännökset

91 §

Ilotulitteiden käyttö

Ilotulitteita on käytettävä siten, ettei niiden käytöstä aiheudu henkilö- ja omaisuusvahinkojen vaaraa.

Ilotulitteiden käytöstä tulee etukäteen ilmoittaa pelastusviranomaiselle. Pelastusviranomaisen voi tehdä ilmoituksen perusteella asiasta päätöksen, jossa voidaan asettaa käytölle tarpeellisia ehtoja tai kieltää ilotulitteiden käyttö, jos siitä aiheutuu erityistä vaaraa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää, että ilotulitteita voidaan tietyinä ajankohtana käyttää ilman pelastusviranomaiselle tehtävää ilmoitusta.

92 §

Paikallisten olosuhteiden huomioon ottaminen ilotulitteiden käytössä

Pelastusviranomaisen voi antaa ilotulitteiden käyttöä koskevia paikallisista olosuhteista johtuvia, pelastustoimen aluetta tai sen osaa koske-

via yleisiä määräyksiä. Näissä määräyksissä pelastusviranomaisen voi sallia tiettyinä aikoina tai tietyissä paikoissa ilotulitteiden käytön ilman pelastusviranomaiselle tehtävää ilmoitusta. Samoin pelastusviranomaisen voi kieltää ilotulitteiden käytön pelastustoimen alueella sellaisissa paikoissa, joissa käytön voidaan katsoa aiheuttavan erityistä vaaraa.

93 §

Ilotulitteiden valmistuksen ja maahantuonnin toiminnanharjoittajan velvollisuudet

Ilotulitteiden valmistuksesta tai maahantuonnista vastaavalla toiminnanharjoittajalla tulee olla palveluksessaan pätevä vastuuhenkilö, ilotulitteiden varastointiin soveltuvat varastot, ilotulitteiden laadunvalvontaan ja testaamisen soveltuvat paikka, laitteet ja välineet sekä toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen riittävä vastuuvakuutus.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun toiminnanharjoittajan tulee tiedottaa välittömästi tuotteissa ilmenneistä virheistä ja myyntikiellosta niille, joilla saattaa olla hallussaan näitä tuotteita, sekä huolehtia viallisten ilotulitteiden turvallisuudesta hävittämisestä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun toiminnanharjoittajan on tehtävä turvatekniikan keskukselle ilmoitus, jossa tulee antaa selvitys 1 momentissa säädettyjen vaatimusten täyttämisestä sekä 2 momentissa säädettyjen velvoitteiden täyttämiseksi käytössä olevista menettelyistä ja välineistä. Turvatekniikan keskus voi asettaa toiminnanharjoittajalle asetettujen vaatimusten täyttämistä koskevia ehtoja.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin toiminnanharjoittajalle asetettavista vaatimuksista, tuotteissa ilmenneille virheille ja myyntikielloille asetetun tiedottamisvelvoitteen sisällöstä sekä ilmoitusmenettelystä, ilmoituksen tekemisestä ja ilmoituksessa esitettävistä tiedoista ja selvityksistä.

94 §

Ilotulitusnäytöksen järjestäjä

Ilotulitusnäytöksen järjestäjältä edellytetään käytettävien ilotulitteiden turvallisuuden varmistamiseksi tarvittavia toimenpiteitä, järjestäjän palveluksessa olevaa pätevää vastuuhenkilöä, ilotulitteiden varastointiin soveltuvia varastotiloja, näytöksen ammunnessa tarvittavia laitteita ja varusteita sekä toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen riittävää vastuuvakuutusta.

Ilotulitusnäytöksen järjestäjän on tehtävä turvatekniikan keskukselle ilmoitus, jossa tulee antaa selvitys 1 momentissa säädettyjen vaatimusten täyttämisestä. Näytösten järjestämiseen ei saa ryhtyä ennen kuin turvatekniikan keskus on arvioinut vaatimusten täyttyvän. Turvatekniikan keskus voi asettaa ilotulitusnäytöksen järjestäjälle asetettujen vaatimusten täyttämistä koskevia ehtoja.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin ilotulitusnäytöksen järjestäjälle asetettavista vaatimuksista sekä ilmoitusmenettelyistä, ilmoituksen tekemisestä ja ilmoituksessa esitettävistä tiedoista ja selvityksistä.

95 §

Ilotulitteisiin liittyvän toiminnan vastuuhenkilö

Edellä 93 ja 94 §:ssä tarkoitetun vastuuhenkilön tehtävänä on huolehtia, että ilotulitteiden valmistuksessa, maahantuonnissa, kaupassa ja ilotulitusnäytöksen järjestämisessä toimitaan ilotulitteita koskevien säännösten sekä hyväksymispäätösten ja lupien mukaisesti.

Vastuuhenkilön tulee tuntea valmistettavat, maahantuotavat tai käytettävät ilotulitteet ja niiden ominaisuudet, ilotulitteita koskevat säännökset sekä turvallisen toiminnan edellytykset.

Vastuuhenkilön tulee osoittaa pätevyytensä turvatekniikan keskuksen järjestämässä kokeessa. Hyväksytystä kokeesta asianomaiselle henkilölle annetaan todistus.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin vastuuhenkilön tehtävistä, pätevyysvaatimuksista ja pätevyyden osoittamisesta.

96 §

Ilotulitusnäytöksissä käytettävät ilotulitteet

Ilotulitusnäytöksen järjestäjälle voidaan luovuttaa ja ilotulitusnäytöksissä voidaan käyttää ilotulitteita, joita ei ole hyväksytty 70 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

97 §

Ilmoitus ilotulitusnäytöksestä

Edellä 94 §:ssä tarkoitetun ilotulitusnäytöksen järjestämisestä on ilmoitettava poliisille ennen näytöksen järjestämistä.

Poliisi voi asettaa näytöksen järjestämiselle ilotulitteiden turvallisen käsittelyn ja yleisen turvallisuuden kannalta tarpeellisia ehtoja ja rajoituksia.

Poliisi voi kieltää näytöksen järjestämisen, jos ilotulitteiden turvallisen käsittelyn ja yleisen turvallisuuden kannalta riittävät vaatimukset eivät täyty.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin ilmoituksen sisällöstä ja määräajoista sekä ilotulitusnäytösten valvontaan liittyvistä poliisin tehtävistä.

11 luku

Kemikaali- ja räjähddeonnettomuudet

98 §

Ilmoitusvelvollisuus kemikaali- ja räjähddeonnettomuudesta

Tuotantolaitoksessa sattuneesta vakavasta onnettomuudesta toiminnanharjoittajan on ilmoitettava viipymättä asianomaiselle valvontaviranomaiselle. Vastaavasti putkiston omistajan tai haltijan on ilmoitettava vaarallisen kemikaalin siirrossa tapahtuneesta vakavasta onnettomuudesta. Ilmoituksessa on kuvattava onnettomuustilanne ja annettava valvontaviranomaiselle sen valvontatoimenpiteiden kannalta tarpeelliset selvitykset.

Pelastusviranomaisen tulee ilmoittaa vaarallisten kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä tai varastointia koskevasta onnettomuusilmoituksesta turvatekniikan keskukselle.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin toiminnanharjoittajan tehtäväksi säädetyn ilmoituksen sisällöstä.

99 §

Kemikaali- ja räjähddeonnettomuuden tutkinta

Turvatekniikan keskuksen on tutkittava valvontaansa kuuluvassa tuotantolaitoksessa tai kemikaalin siirrossa sattunut vakava onnettomuus, jos se on onnettomuuden syyn selvittämisen tai onnettomuuksien ehkäisemisen kannalta tarpeellista.

Turvatekniikan keskus voi tutkia myös muut toimialallaan sattuneet onnettomuudet, jos se on onnettomuuden syyn selvittämisen tai onnettomuuksien ehkäisemisen kannalta tarpeellista.

Pelastusviranomainen voi vastaavasti tutkia valvontaansa kuuluvassa tuotantolaitoksessa sattuneen onnettomuuden. Turvatekniikan keskus voi tarvittaessa myös tutkia tällaisessa tuotantolaitoksessa sattuneen onnettomuuden.

Suuronnettomuuksien tutkinnasta on säädetty erikseen.

12 luku

Tarkastuslaitokset

100 §

Tarkastuslaitoksen hyväksyminen

Kauppa- ja teollisuusministeriö hyväksyy 46—48 ja 68 §:ssä tarkoitettujen tuotteiden vaatimustenmukaisuuden arviointiin osallistuvat tarkastuslaitokset sekä huolehtii niiden ilmoittamisesta Euroopan yhteisöjen komissiolle ja muille jäsenvaltioille.

Turvatekniikan keskus hyväksyy muut kuin I momentissa tarkoitetut tarkastuslaitokset.

Hyväksymispäätöksessä määritellään tarkastuslaitoksen pätevyysalue, vahvistetaan laitoksen valvontaan liittyvät järjestelyt sekä asete-

taan tarvittaessa muitakin laitoksen toimintaa koskevia vaatimuksia, rajoituksia ja ehtoja, joilla varmistetaan tehtävien asianmukainen suorittaminen. Päätös voidaan antaa määrääjäksi.

Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion hyväksymä tarkastuslaitos vastaa 1 ja 2 momentissa tarkoitettua tarkastuslaitosta, jos hyväksymisessä on noudatettu 101 §:ssä säädettyjä vastaavia vaatimuksia.

101 §

Tarkastuslaitoksen hyväksymisen edellytykset

Tarkastuslaitoksen hyväksymisen edellytykset ovat:

- 1) tarkastuslaitos on tarkastuslaitostehtäviä koskevassa toiminnassaan riippumaton;
- 2) tarkastuslaitoksella on käytössään riittävästi ammattitaitoista henkilöstöä, jonka toiminnan riippumattomuus on varmistettu tarkastuslaitostehtävien osalta;
- 3) tarkastuslaitoksella on toiminnan edellyttämät laitteet, välineet ja järjestelmät;
- 4) tarkastuslaitoksella on toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen riittävä vastuuvakuutus tai muu vastaava riittäväksi katsottava järjestely.

Lisäksi 100 §:n 1 momentissa tarkoitettua tarkastuslaitoksen tulee olla Suomessa rekisteröity oikeushenkilö tai se on osa tällaista oikeushenkilöä.

Tarkastuslaitoksen on osoitettava ulkopuolisella arvioinnilla täyttävänsä 1 momentissa säädetty edellytykset.

Tarkastuslaitoksen on ilmoitettava hyväksymispäätöksen tehneelle viranomaiselle kaikista sellaisista muutoksista, joilla voi olla vaikutusta 1 momentissa mainittujen edellytysten täyttymiseen.

102 §

Tarkastuslaitoksen tehtävät

Tarkastuslaitoksen tehtävänä on suorittaa 38 §:ssä tarkoitettut putkistojen tarkastukset sekä 46—49 ja 68 §:ssä tarkoitettujen tuotteiden vaa-

timustenmukaisuuden osoittamiseen liittyvät tehtävät, joilla varmistetaan, että nämä täyttävät niille tässä laissa säädetty vaatimukset.

103 §

Tarkastuslaitostehtävien suorittaminen

Tarkastuslaitoksen on suoritettava tehtävät noudattaen hyvää tarkastuskäytäntöä ottaen huomioon kohdetta koskevat säännökset ja suositukset.

Tarkastuslaitoksen tulee seurata toimialansa säännösten ja standardien kehittymistä.

Tarkastuslaitosten tulee toimia yhteistyössä toimialansa muiden tarkastuslaitosten kanssa siten kuin toimintatapojen yhdenmukaisuuden varmistamiseksi on tarpeen.

Tarkastuslaitoksen on tässä laissa tarkoitettua julkisia hallintotehtäviä hoitaessaan noudatettava, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), sähköisestä asioinnista hallinnossa annetussa laissa (13/2003), hallintolaissa (434/2003) ja kielilaisa (423/2003) säädetään.

104 §

Tarkastuslaitoksen hyväksymistä koskeva asetuksenantovaltuus

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tarkastuslaitoksen hyväksymismenettelystä, hyväksymisen edellytyksistä ja edellytysten arvioinnista sekä tarkastuslaitosten tehtävistä ja niiden suorittamisesta.

13 luku

Kiellot ja rajoitukset

105 §

Toiminnanharjoittajan toimintavelvollisuus

Jos 5 luvussa tarkoitettuun tuotteeseen tai räjähteeseen liittyvä vaara voidaan tavanomaisissa ja ennakoitavissa käyttöolosuhteissa tehokkaasti torjua tai ehkäistä taikka vaaran suuruutta

olennaisesti vähentää korjaus-, oikaisu- tai tiedottamistoimenpiteiden avulla, turvatekniikan keskus voi määrätä, että toiminnanharjoittajan on toteutettava tällaiset toimenpiteet turvatekniikan keskuksen asettamassa määräajassa ja määräämällä tavalla.

106 §

Tuotteen tai räjähteen kieltäminen

Jos 5 luvussa tarkoitettu tuote tai räjähdde ei täytä tämän lain säännöksiä tai saattaa tavanomaisissa ja ennakoitavissa käyttöolosuhteissa vaarantaa ihmisten turvallisuutta tai aiheuttaa vaaraa ympäristölle tai omaisuudelle, turvatekniikan keskuksen tulee kieltää toiminnanharjoittajaa valmistamasta sitä, saattamasta sitä markkinoille, pitämästä sitä kaupan, myymästä sitä tai luovuttamasta sitä muutoin elinkeinotoiminnan yhteydessä. Jos kyseessä on pyrotekninen väline, turvatekniikan keskuksen tulee lisäksi peruuttaa antamansa hyväksyminen.

Turvatekniikan keskus voi kieltopäätöksen antamisen yhteydessä määrätä, että toiminnanharjoittajan on poistettava tehokkaasti ja välittömästi 1 momentissa tarkoitettut tuotteet tai räjähteet markkinoilta.

Jos 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja toimenpiteitä ei voida pitää riittävinä, turvatekniikan keskus voi määrätä toiminnanharjoittajan hallussa olevan 5 luvussa tarkoitettun tuotteen tai räjähteen taikka 107 §:n nojalla toiminnanharjoittajalle palautetun tuotteen tai räjähteen hävitettäväksi tai, jollei tätä katsota tarkoituksenmukaiseksi, määrätä, miten tuotteen tai räjähteen suhteet muutoin on meneteltävä.

Turvatekniikan keskuksella on oikeus ryhtyä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin, jos 5 luvussa tarkoitettun tuotteen tai räjähteen markkinoille saattaja ei esitä sen vaatimustenmukaisuuden osoittavia asiakirjoja.

Toiminnanharjoittajan on annettava turvatekniikan keskukselle tämän määräämässä ajassa selvitys siitä, millä tavoin hän on toimeenpannut 1 momentissa tarkoitettun kiellon taikka siihen 2 tai 3 momentin nojalla liitetyn määräyksen.

107 §

Vahingonvaaran torjumista täydentävät toimenpiteet

Kun turvatekniikan keskus on 106 §:n nojalla antanut kieltopäätöksen, se voi määrätä toiminnanharjoittajan ryhtymään toimenpiteisiin, jotka koskevat myytyjä tai muulla tavoin elinkeinotoiminnan yhteydessä luovutettuja 5 luvussa tarkoitettuja tuotteita tai räjähteitä ja joiden nojalla niihin liittyvää vahingonvaaraa voidaan torjua sekä tuotteen tai räjähteen haltijan oikeudellinen asema turvata.

Edellä 1 momentissa tarkoitettulla määräyksellä toiminnanharjoittaja voidaan velvoittaa:

1) korjaamaan kysymyksessä oleva tuote tai räjähdde niin, että sen rakenteessa tai koostumuksessa olevasta viasta tai puutteesta taikka siitä annetuista totuudenvastaisista tai harhaanjohtavista tai puutteellisista tiedoista aiheutuva vaara poistuu (*korjaaminen*);

2) ottamaan takaisin tuote tai räjähdde, joka saattaa tavanomaisissa ja ennakoitavissa käyttöolosuhteissa vaarantaa ihmisten turvallisuutta tai aiheuttaa vaaraa ympäristölle tai omaisuudelle, sekä antamaan sen sijalle samanlaisen tai samankaltaisen tuotteen tai räjähteen, joka ei ole vastaavalla tavalla vaarallinen (*vaihto*); tai

3) purkamaan kaupan (*kaupan purku*).

Turvatekniikan keskus voi antaa 1 momentissa tarkoitettun määräyksen myös, milloin 106 §:ssä tarkoitettua kieltopäätöstä ei voida antaa sen vuoksi, että kysymyksessä olevia tuotteita tai räjähteitä ei ole enää toiminnanharjoittajan hallussa, ja määräyksen antamiseen on painavia syitä.

108 §

Toiminnanharjoittajan tiedottamisvelvollisuus turvatekniikan keskuksen kielloista ja määräyksistä

Jos turvatekniikan keskus on antanut 106 §:ssä tarkoitettun kiellon taikka 107 §:ssä tarkoitettun määräyksen, se voi velvoittaa toiminnanharjoittajan tiedottamaan asettamassaan

määräajassa ja määrämällään tavalla kiellosta tai määräyksestä, tuotteeseen tai räjähteeseen tai niiden käyttämiseen liittyvästä vaarasta ja 107 §:n mukaisista oikeuksista.

Tiedottamista koskeva määräys voidaan antaa myös silloin, kun 106 §:ssä tarkoitettua kieltopäätöstä ei voida antaa sen vuoksi, että kysymyksessä olevia tuotteita tai räjähteitä ei ole enää toiminnanharjoittajan hallussa, ja tiedottamisvelvoitteen asettamiselle on painavia syitä.

109 §

Tuotantolaitoksen toiminnan rajoittaminen

Valvontaviranomaisen tulee kieltää tuotantolaitoksen tai sen osan käyttö taikka peruuttaa toiminnanharjoittamista koskeva lupa osittain tai kokonaan, jos toiminnanharjoittajan toteuttamissa toimenpiteissä onnettomuuksien estämiseksi ja rajoittamiseksi on todettu olevan vakavia puutteita. Sama koskee myös vaarallisten kemikaalien siirtoa.

Jos toiminnanharjoittaja ei ole säädetyssä määräajassa toimittanut vaadittavaa ilmoitusta tai selvityksiä taikka muita tämän lain nojalla annettujen säännösten edellyttämiä tietoja toimenpiteistään onnettomuuksien estämiseksi tai rajoittamiseksi tai jos toiminnasta on todettu muutoin aiheutuvan 1 momentissa tarkoitettua vaaraa vähäisempää vaaraa, on valvontaviranomaisen asetettava toiminnanharjoittajalle riittävä määräaika asian korjaamiseksi. Valvontaviranomainen voi kieltää tuotantolaitoksen tai sen osan käytön taikka vaarallisen kemikaalin siirron, jos toiminnanharjoittaja ei ole korjannut asiaa annetussa määräajassa.

110 §

Toimenpiteet kemikaali- tai räjähdönonnettomuuden jälkeen

Jos tuotantolaitoksessa sattuu vakava onnettomuus, valvontaviranomainen voi määrätä, että tuotantolaitoksen tai sen osan toiminta on keskeytettävä siksi, kunnes onnettomuuden syy ja

tulevan toiminnan turvallisuuden varmistamiseksi tarvittavat toimenpiteet on selvitetty.

Selvitysten perusteella valvontaviranomainen voi edellyttää, että tuotantolaitos on tarkastettava sen toimintaedellytysten varmistamiseksi sekä määrätä, että luvanvaraiselle tuotantolaitokselle on haettava uusi lupa. Valvontaviranomainen voi asettaa turvallisuuden varmistamiseksi rajoituksia ja ehtoja toiminnan käynnistämiseksi onnettomuuden jälkeen.

111 §

Ilotulitteiden myynnin kieltäminen

Pelastusviranomaisen tulee kieltää ilotulitteiden myynti, jos myymälävaraston tarkastuksen yhteydessä ilmenee, että:

- 1) varastoinnista ei ole tehty 63 §:n mukaista ilmoitusta;
- 2) 65 §:n mukaista vastuuhenkilöä ei ole paikalla ilotulitteita asiakkaille luovutettaessa;
- 3) ilotulitteita luovutetaan päihtyneille tai sallittua ikää nuoremmille; tai
- 4) ilotulitteiden kauppa tai varastointi ei täytä siitä tämän lain ja sen nojalla annettuja säännöksiä.

112 §

Uuden vastuuhenkilön nimeäminen

Jos turvatekniikan keskus toteaa tässä laissa tarkoitetun vastuuhenkilön hoitavan puutteellisesti tehtäväänsä siten, että siitä voi aiheutua vaaraa, turvatekniikan keskus voi määrätä toiminnanharjoittajan nimeämään uuden pätevyysvaatimukset täyttävän vastuuhenkilön.

113 §

Tarkastuslaitoksen hyväksymisen peruuttaminen

Jos tarkastuslaitos ei enää täytä 101 §:ssä mainittuja edellytyksiä tai ei noudata 100 §:ssä tarkoitettua päätöksessä asetettuja ehtoja taikka toimii muuten olennaisesti säännösten vastaisesti, kauppa- ja teollisuusministeriön ja vastaavasti turvatekniikan keskuksen on asetettava tar-

kastuslaitokselle riittävä määräaika asian korjaamiseksi. Kauppa- ja teollisuusministeriön ja vastaavasti turvatekniikan keskuksen on peruutettava antamansa hyväksyminen, jos tarkastuslaitos ei ole korjannut epäkohtaa annetussa määräajassa.

14 luku

Valvonta

114 §

Valvonnan ylin johto ja ohjaus

Tämän lain säännösten noudattamista koskevan valvonnan ylin johto ja ohjaus kuuluu kauppa- ja teollisuusministeriölle. Lisäksi kauppa- ja teollisuusministeriö valvoo hyväksymiään tarkastuslaitoksia.

115 §

Valvontaviranomaiset

Turvatekniikan keskus valvoo tämän lain noudattamista siltä osin kuin tehtävää ei 2—4 momentissa ole säädetty muulle viranomaiselle.

Pelastusviranomaiset valvovat tämän lain noudattamista, kun on kyse:

1) vaarallisten kemikaalien vähäisestä teollisesta käsittelystä ja varastoinnista tai säilytyksestä, jollei sen valvonta 23 §:n 2 momentin perusteella kuulu turvatekniikan keskukselle;

2) pyroteknisten välineiden varastoinnista kaupan yhteydessä ja luovutuksesta yksityiseen kulutukseen.

Poliisi valvoo tämän lain noudattamista, kun on kyse:

1) räjähteiden käytöstä, siirrosta sekä luovutuksesta ja tähän liittyvästä säilytyksestä;

2) räjähteiden hävittämisestä;

3) ilotulitusnäytöksistä.

Räjähteiden maahantuontia ja siirtoa koskevien säännösten noudattamista valvoo turvatekniikan keskuksen lisäksi tulliviranomainen.

Räjähteitä koskevasta valvonnasta rajavalvonnan ja -tarkastusten yhteydessä on lisäksi

voimassa, mitä rajavartiolaitoksesta annetussa laissa (320/1999) säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin valvontaviranomaisten tehtäväjaosta ja yhteistoiminnasta.

116 §

Valvonnan ohjaus ja yhtenäistäminen

Turvatekniikan keskus ohjaa ja yhtenäistää pelastusviranomaisten ja poliisin toimintaa tämän lain säännösten noudattamisen valvonnessa.

117 §

Valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisella on oikeus saada tämän lain säännösten noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset tiedot niiltä toiminnanharjoittajilta ja henkilöiltä, joita tämän lain velvoitteet koskevat.

118 §

Valvontaviranomaisen tarkastusoikeus

Valvontaviranomaisella on oikeus päästä alueelle, huoneistoon ja muuhun sellaiseen tilaan, jonne pääsy on tässä laissa tarkoitetun valvonnan kannalta tarpeen, tehdä siellä tarkastuksia ja ryhtyä muihin valvonnan edellyttämiin toimenpiteisiin. Asumiseen tarkoitettuihin tiloihin valvontatoimenpiteet voidaan kuitenkin ulottaa vain, jos on syytä epäillä, että on tehty rikoslain (39/1889) 34 luvun 1, 3, 7—9 tai 10 §:ssä taikka 44 luvun 11 tai 12 §:ssä tarkoitettu rikos.

119 §

Näytteensaantioikeus

Valvontaviranomaisella on oikeus saada 5 luvussa tarkoitetuista tuotteista tai räjähteistä tämän lain noudattamisen valvonnan kannalta tarpeellisia näytteitä toiminnanharjoittajilta ja

muilta henkilöiltä, joita tämän lain velvoitteet koskevat.

Valvontaviranomaisen on korvattava 1 momentissa tarkoitetut näytteet toiminnanharjoittajan tai 1 momentissa tarkoitetun muun henkilön sitä vaatiessa käyvän hinnan mukaan, jollei havaita, että ne ovat tämän lain vastaisia.

Jos 5 luvussa tarkoitettu tuote tai räjähdde ei täytä tämän lain säännösten vaatimuksia ja valvontaviranomainen soveltaa jotain 105—107 §:ssä tarkoitettua kieltoa tai vaatimusta, valvontaviranomainen voi velvoittaa toiminnanharjoittajan tai 1 momentissa tarkoitetun muun henkilön korvaamaan testauksesta ja tutkimuksesta aiheutuneet kustannukset.

120 §

Valvontaviranomaisen tiedonsaanti toiselta viranomaiselta

Valvontaviranomaisilla on oikeus viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saada tämän lain säännösten noudattamisen valvontaa varten tarpeellisia tietoja toisiltaan ja käyttää toistensa hankkimia näytteitä.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoidettaessa saatuja salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja luovuttaa:

1) syyttäjälle, poliisille, rajavartiolaitokselle ja tulliviranomaiselle rikoksen ehkäisemiseksi ja selvittämiseksi;

2) työsuojelu-, ympäristönsuojelu- ja kuluttajansuojeluviranomaiselle, kun luovutettava asiakirja sisältää tälle viranomaiselle keskeisiä tietoja sille kuuluvien tehtävien suorittamiseksi.

121 §

Tarkastuslaitoksen tietojen luovuttaminen

Tarkastuslaitokset ovat viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn sa-

lassapitovelvollisuuden estämättä velvollisia antamaan:

1) tarkastuslaitosten yhteistoiminnan kannalta tarpeellisia tietoja toisille tässä laissa tarkoitetuille tarkastuslaitoksille;

2) valvonnan kannalta tarpeellisia tietoja valvontaviranomaisille.

122 §

Virka-apu

Poliisi, tulliviranomainen ja rajavartiolaitos ovat tarvittaessa velvollisia antamaan virka-apua tämän lain säännösten noudattamisen valvomiseksi.

15 luku

Pakkokeinot ja seuraamukset

123 §

Hallinnolliset pakkokeinot

Valvontaviranomainen voi tehostaa tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla taikka teettämis- tai keskeyttämisuhalla siten kuin siitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään. Asianomaisen pelastusviranomaisen asettaman uhkasakon tuomitsee kuitenkin maksettavaksi hallinto-oikeus.

124 §

Rangaistuksia koskevat viittaussäännökset

Rangaistus väärän todistuksen antamisesta viranomaiselle säädetään rikoslain 16 luvun 8 §:ssä.

Rangaistus yleisvaarallisista rikoksista säädetään rikoslain 34 luvussa.

Rangaistus räjähdერიkuksesta säädetään rikoslain 44 luvun 11 §:ssä.

Rangaistus vaarallisen kemikaalin tai räjähteen taikka tämän lain 5 luvussa tarkoitetun tuotteen varomattomasta käsittelystä säädetään rikoslain 44 luvun 12 §:ssä.

Rangaistus ympäristörikoksista säädetään rikoslain 48 luvussa.

125 §

Räjähdesäännösten rikkominen

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta tämän lain tai sen nojalla annetun säännöksen vastaisesti rikkoo

1) toiminnanharjoittajalle 7—20 tai 133 §:ssä säädettyjä yleisiä velvollisuuksia,

2) 23, 37 tai 58 §:ssä säädettyä lupavelvollisuutta taikka 33 §:ssä säädettyä varastoalueen vahvistamisvelvollisuutta,

3) 23, 24, 63, 79, 81, 91, 93, 94, 97, 101, 133 tai 134 §:ssä säädettyä ilmoitusvelvollisuutta,

4) 28, 30—32, 41—44 ja 62 §:ssä säädettyä onnettomuuksien rajoittamis- ja ehkäisyvelvollisuutta tai 98 §:ssä säädettyä onnettomuuksia koskevaa ilmoitusvelvollisuutta,

5) 46—49 §:ssä tarkoitetun tuotteen valmistusta, maahantuontia tai markkinoille saattamista koskevaa 5 luvussa säädettyä velvollisuutta taikka vastaavaa räjähteitä koskevaa 67 tai 68 §:ssä säädettyä velvollisuutta,

6) pyroteknisiä välineitä koskevaa 69 §:ssä säädettyä vaatimusta, 70 §:ssä säädettyä hyväksymisvelvollisuutta, 71 §:ssä säädettyä laadunvalvontavelvollisuutta, 91 §:ssä asetettuja ilotulitteiden käyttöä koskevia velvollisuuksia, 93 §:ssä ilotulitteiden valmistuksesta ja maahantuonnista vastaavalle toiminnanharjoittajalle asetettuja velvollisuuksia tai 94 §:ssä ilotulitusnäytöksen järjestäjälle asetettuja velvollisuuksia,

7) räjähteiden maahantuontia koskevaa 73 §:ssä säädettyä lupavelvollisuutta, siirtoa koskevaa 74 §:ssä säädettyä velvollisuutta, kauttakuljetusta koskevaa 75 §:ssä säädettyä velvollisuutta, merkitsemistä koskevaa 77 §:ssä säädettyä velvollisuutta, käyttöä koskevaa 78 §:ssä säädettyä velvollisuutta, luovutusta koskevaa 82 ja 83 §:ssä säädettyä velvollisuutta, hallussapitoa koskevaa 84 §:ssä säädettyä velvollisuutta, kirjanpitoa koskevaa 86 §:ssä säädettyä velvollisuutta tai hävittämistä koskevaa 88—90 §:ssä säädettyä velvollisuutta taikka ammoniumnit-

raatin luovutusta koskevaa 82 §:ssä ja hallussapitoa koskevaa 84 §:ssä säädettyä velvollisuutta,

8) 38 §:ssä säädettyä tarkastusvelvollisuutta, 53 §:ssä säädettyä asennus- tai huoltovelvollisuutta, 54 §:ssä säädettyä tarkastus-, korjaus- tai käytöstäpoistovelvollisuutta, 55 §:ssä asennus-, huolto- tai tarkastustoiminnalle asetettua velvollisuutta taikka 103 §:ssä säädettyä tarkastuslaitostehtävien suorittamista koskevaa velvollisuutta,

9) vastuuhenkilön nimeämistä koskevaa 29, 39, 56, 61, 65, 81, 93, 94 tai 112 §:ssä säädettyä velvollisuutta taikka vastuuhenkilölle 29, 39, 56, 61, 65, 81 tai 95 §:ssä säädettyjä velvollisuuksia,

10) vaarallisten kemikaalien säilytystä koskevia 35 tai 36 §:ssä säädettyjä velvollisuuksia taikka räjähteiden varastointia koskevaa 66 §:ssä tai säilytystä koskevaa 87 §:ssä säädettyä velvollisuutta,

11) 25, 34, 36, 37, 55, 59, 63, 70, 73, 79, 81, 91, 93, 94, 97 tai 100 §:n nojalla määrättyä ehtoa tai rajoitusta taikka 79, 81, 91 tai 97 §:n nojalla määrättyä kieltoa,

12) 83 §:n nojalla annettua kieltoa taikka 92 §:n nojalla annettua määräystä tai kieltoa,

13) 106, 109 tai 111 §:n nojalla määrättyä kieltoa taikka 105—108 tai 110 §:n nojalla määrättyä velvollisuutta,

14) tietojen luovuttamista koskevaa 117 tai 121 §:ssä säädettyä velvollisuutta,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *räjähdesäännösten rikkomisesta* sakkoon.

16 luku

Muutoksenhaku

126 §

Muutoksenhaku ministeriön ja valvontaviranomaisen päätöksistä

Ministeriön ja valvontaviranomaisen tämän lain perusteella tekemään hallintopäätökseen haetaan muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Päätös-

tä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

127 §

Muutoksenhaku tarkastuslaitoksen päätöksistä

Tarkastuslaitoksen vaatimuksenmukaisuustodistusta tai tarkastustodistusta koskevaan päätökseen saa hakea oikaisua tarkastuslaitokselta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Päätökseen on liitettävä oikaisuvaatimusohjeet. Oikaisumenettelystä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Tarkastuslaitoksen oikaisumenettelyssä antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

17 luku

Erinäisiä säännöksiä

128 §

Poikkeuksia koskeva asetuksenantovaltuus

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää poikkeuksia tässä laissa säädettyistä lupa-, ilmoitus-, asennus-, huolto- tai tarkastusvelvoitteista, jos kohteen aiheuttama henkilö-, ympäristö- ja omaisuusvahingon vaara on vähäinen ja kysymyksessä olevan velvoitteen noudattaminen ei ole tarpeen lain tarkoituksen toteutumisen kannalta.

129 §

Onnettomuuksien vaikutukset maan rajojen ulkopuolelle

Maan rajojen ulkopuolelle ulottuvien onnettomuuksien vaikutusten estämiseksi ja rajoittamiseksi on voimassa, mitä teollisuusonnettomuuksien rajojen yli ulottuvista vaikutuksista tehdyssä yleissopimuksessa (SopS 26/2000) on sovittu.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää edellä mainitun yleissopimuksen toimeenpanon

edellyttämistä, tämän lain soveltamisalaan kuuluvista toimenpiteistä.

130 §

Rekisterit

Turvatekniikan keskus pitää rekisteriä tämän lain soveltamisalaan kuuluvista valvontakohteista vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn valvontaa ja sen kehittämistä varten.

Rekisteriin voidaan tallentaa tietoja, jotka koskevat:

- 1) valvontakohteiden nimiä;
- 2) valvontakohteiden toiminnan laatua sekä vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden määriä;
- 3) valvontakohteita koskevia päätöksiä ja lupia sekä niihin tehtyjä tarkastuksia;
- 4) vastuuhenkilöiden nimiä ja vastuualueita.

Pelastusviranomaisen tulee toimittaa tiedot ilmoituksenvaraisista vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin kohteista turvatekniikan keskukselle rekisteröintiä varten.

Tietojen luovuttamisesta on kuitenkin voimassa, mitä siitä muualla laissa säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin rekisteristä, tietojen toimittamisesta rekisteriin ja rekisterin käytöstä.

131 §

Maksut

Tämän lain mukaisten viranomaisten suoritteiden maksullisuudesta ja perittävien maksujen suuruudesta säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).

Tämän lain nojalla säädettyistä pelastusviranomaisten suoritteiden maksullisuudesta ja perittävien maksujen suuruudesta päättää kuitenkin alueen pelastustoimi noudattaen valtion maksuperustelaissa säädettyjä periaatteita.

Tämän lain mukaiset maksut ja kustannukset saadaan periä ilman tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoimin annetussa laissa (367/1961) säädetään.

132 §

Neuvottelukunta

Tämän lain säännösten kehittämistä ja seurantaa varten on valtioneuvoston asettama vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyyn liittyviä turvallisuusasioita käsittelevä neuvottelukunta.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin 1 momentissa tarkoitetusta neuvottelukunnasta.

133 §

Tuotantolaitoksen toiminnan lopettaminen

Jos tuotantolaitoksen toiminta lopetetaan kokonaan tai tuotantolaitoksen jokin osa poistetaan käytöstä, toiminnanharjoittajan on huolehdittava siitä, että toiminnan lopettamisen jälkeen tuotantolaitoksen ja sen käytöstä poistettavan osan rakenteet ja alueet tarvittaessa puhdistetaan ja huolehditaan vaarallisista kemikaaleista ja räjähteistä niin, ettei niistä aiheudu henkilö-, ympäristö- eikä omaisuusvahinkoja.

Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava asianomaiselle valvontaviranomaiselle tuotantolaitoksen toiminnan lopettamisesta tai toiminnan keskeyttämisestä vuotta pidemmäksi ajaksi. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tästä ilmoituksesta.

134 §

Toiminnanharjoittajan muutos

Jos tuotantolaitos tai jokin sen osa siirtyy uudelle toiminnanharjoittajalle, tämän on ilmoitettava siitä valvontaviranomaiselle. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tästä ilmoituksesta.

135 §

Ohjeet ja luettelo tämän lain alaan kuuluvista standardeista

Turvatekniikan keskus voi antaa tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten soveltamista ja valvontaa yhtenäistäviä ohjeita.

Turvatekniikan keskus julkaisee luettelon niistä standardeista, joita noudattaen katsotaan tämän lain nojalla annettujen säännösten vaatimusten täyttyvän, sekä pitää tätä luetteloa yleisesti saatavilla.

18 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

136 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

137 §

Kumoamissäännös

Tällä lailla kumotaan räjähdysvaarallisista aineista annettu laki (263/1953) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Kun muissa laeissa ja niiden nojalla annetuissa säännöksissä on viitattu räjähdysvaarallisista aineista annettuun lakiin, viittaus koskee tämän lain voimaantulon jälkeen tätä lakia.

138 §

Voimaan jäävät säädökset

Räjähdysvaarallisista aineista annetun lain nojalla annetut seuraavat säädökset sekä niiden nojalla annetut kauppa- ja teollisuusministeriön

ja puolustusministeriön päätökset jäävät edelleen voimaan:

1) asetus vaarallisten kemikaalien teollisesta käsittelystä ja varastoinnista (59/1999);

2) asetus grillihiilien sytytysnesteistä (947/1973);

3) asetus räjähdysvaarallisiin ilmaseoksiin tarkoitetuista laitteista ja suojausjärjestelmistä (917/1996);

4) valtioneuvoston asetus räjähdyskelpoisten ilmaseosten työntekijöille aiheuttaman vaaran torjunnasta (576/2003);

5) kaasulaiteasetus (1434/1993);

6) nestekaasuasetus (711/1993);

7) maakaasuasetus (1058/1993);

8) aerosoliasetus (1433/1993);

9) asetus vedyn tai muun palavan kaasun käyttämisestä ilmapallojen täyttökaasuna (109/1973);

10) räjähdysasetus (473/1993);

11) asetus räjähteiden vaatimustenmukaisuuden toteamisesta (1384/1994);

12) ammoniumnitraattiasetus (171/1984);

13) asetus öljylämmityslaitteistoista (1211/1995);

14) asetus turvallisuustekniikan neuvottelukunnasta (540/1993);

15) asetus vaarallisten kemikaalien teollisesta käsittelystä ja varastoinnista puolustusvoimissa (78/1996);

16) asetus puolustusvoimien räjähteistä (648/1996);

17) asetus rajavartiolaitoksen ja poliisin räjähdysvaarallisista aineista (731/1983);

18) kauppa- ja teollisuusministeriön asetus merkkiaineen lisäämisestä muovailtaviin räjähteisiin (63/2002).

139 §

Siirtymäsäännökset

Edellä 138 §:ssä mainittujen säädösten nojalla annetut luvat ja hyväksymiset jäävät edelleen voimaan niissä mainituilla ehdoilla, jollei asianomaisessa säädöksessä toisin säädetä.

Toiminnanharjoittajan on tehtävä 93 ja 94 §:ssä tarkoitetut ilmoitukset yhden vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Edellä 37 §:ssä tarkoitetusta vaarallisten kemikaalien siirtoon käytettävästä putkistosta on ilmoitettava turvatekniikan keskukselle kahden vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta, jos sillä ei ole 138 §:ssä mainituissa asetuksissa tarkoitettua lupaa.

Tämän lain voimaan tullessa vireillä oleva, räjähdysvaarallisista aineista annetun lain nojalla vireille pantu asia käsitellään ja ratkaistaan räjähdysvaarallista aineista annetun lain säännösten mukaan.

Laki

kemikaalilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 14 päivänä elokuuta 1989 annetun kemikaalilain (744/1989) 4 §:n 2 momentti, 7 §:n 2 momentti, 8 §:n 4 momentti, 13, 13 a, 31—33, 33 a, 35 ja 36 §, 45 §:n 4 momentti, 52 a §:n 2 momentti ja 54 §,

sellaisina kuin niistä ovat 7 §:n 2 momentti laissa 696/2001, 8 §:n 4 momentti ja 54 § laissa 1412/1992, 13 § osaksi laissa 57/1999, 13 a ja 32 § sekä 45 §:n 4 momentti viimeksi mainitussa laissa, 31 § viimeksi mainitussa laissa ja laissa 135/1999, 33 § osaksi laissa 1073/1995 ja mainitussa laissa 57/1999, 33 a § laissa 472/1994, 35 § osaksi mainituissa laeissa 1412/1992, 1073/1995 ja 57/1999, 36 § mainitussa laissa 1073/1995 ja 52 a §:n 2 momentti laissa 404/2002,

muutetaan 1 §, 2 §:n 1 momentti, 5 §, 7 luvun otsikko, 52 §:n 1 momentti ja 56 §,

sellaisina kuin niistä ovat 1 § osaksi mainitussa laissa 1412/1992, 2 §:n 1 momentti viimeksi mainitussa laissa, 5 § osaksi mainituissa laeissa 1073/1995 ja 57/1999, 52 §:n 1 momentti mainitussa laissa 404/2002 ja laissa 450/2004 ja 56 § laissa 1198/1999, sekä

lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 1412/1992 sekä laeissa 100/2000 ja 743/2002, uusi 5 momentti ja 8 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 1412/1992 sekä laeissa 12/1997 ja 368/1998, siitä viimeksi mainitulla lailla kumotun 1 momentin tilalle uusi 1 momentti seuraavasti:

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on ehkäistä ja torjua kemikaalien aiheuttamia terveys- ja ympäristöhaittoja sekä palo- ja räjähdysvaaroja.

Siitä, mitä tässä laissa tarkoitetaan kemikaalilla, säädetään 10 §:ssä.

2 §

Lain soveltamisala

Tämä laki koskee kemikaaleja sekä niiden valmistusta, maahantuontia, markkinoille luovuttamista, jakelua, pakkaamista, myyntiä ja muuta luovuttamista, varastointia, hallussapitoa ja säilyttämistä, käyttöä, maastavienttiä, testaamista, mainostamista sekä muuta näihin rinnastettavaa kemikaalien käsittelyä.

3 §

Suhde eräisiin säädöksiin

Vaarallisten kemikaalien käsittelystä on voimassa, mitä siitä vaarallisten kemikaalien ja rä-

jähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetussa laissa (/) säädetään.

5 §

Valvontaviranomaiset keskushallinnossa

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista koskeva ylin valvonta sekä toimeenpanon ja valvonnan valtakunnallinen ohjaus kuuluu:

1) sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskukselle kemikaalien aiheuttamien terveyshaittojen sekä palo- ja räjähdysvaarojen ehkäisemisen ja torjumisen osalta; sekä

2) Suomen ympäristökeskukselle kemikaalien aiheuttamien ympäristöhaittojen ehkäisemisen ja torjumisen osalta.

8 §

Erityiset valvontaviranomaiset

Sen lisäksi, mitä 5 §:ssä on säädetty valvonnasta, sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus valvoo käyttöturvallisuustiedotteita koskevien säännösten noudattamista.

7 luku

Terveydelle ja ympäristölle vaarallisen kemikaalin luovuttaminen

52 §

Kemikaalirikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) laiminlyö 25 §:ssä tarkoitetun hyväksymisen hakemisen, 30 c §:ssä tarkoitetun rekisteröinnin hakemisen, 30 e §:ssä tarkoitetun luvan hakemisen tai ilmoituksen tekemisen, 20 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen tekemisen, 17 §:n 3 momentissa tarkoitetun käyttöturvallisuustiedotteen laatimisen ja antamisen taikka 18 a §:ssä tarkoitetun tietojentoimittamisvelvollisuuden tai

2) laiminlyö 42 §:n 3 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden, vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 304/2003 7, 9, 13, 14 ja 16 artiklan mukaisen velvollisuuden antaa tietoja kemikaalin viennistä, 15 artiklan mukaisen kauttakulkua koskevien tietojen luovuttamisen taikka rikkoo 13 artiklassa tarkoitetun vastaanottajamaan tekemää päätöstä tai 14 artiklan mukaista vientikieltoa,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *kemikaalirikkomuksesta* sakkoon.

56 §

Täytäntöönpano

Tämän lain 29, 42, 45 tai 46 §:n taikka 66 §:n 1 momentin nojalla tehtävässä päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Kemikaalilain nojalla annetut seuraavat asetukset ja niiden nojalla annetut kauppa- ja teollisuusministeriön päätökset jäävät edelleen voimaan:

1) asetus vaarallisten kemikaalien teollisesta käsittelystä ja varastoinnista (59/1999);

2) asetus kemikaalilain valvontaviranomaisista puolustusvoimissa (469/1992);

3) asetus vaarallisten kemikaalien teollisesta käsittelystä ja varastoinnista puolustusvoimissa (78/1996).

Kemikaalilain nojalla annetut ja kemikaalilain 68, 68 a ja 68 b §:ssä tarkoitetut luvat ja hyväksymiset jäävät voimaan, jollei laissa vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta toisin säädetä.

Tämän lain voimaan tullessa vireillä oleva, kemikaalilain nojalla vireille pantu asia käsitellään ja ratkaistaan kemikaalilain säännösten mukaan.

Laki**rikoslain 44 luvun 11 ja 12 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 44 luvun 11 ja 12 §, sellaisina kuin ne ovat, 11 § laeissa 400/2002 ja 805/2003 sekä 12 § mainitussa laissa 400/2002, seuraavasti:

44 luku

Terveyttä ja turvallisuutta vaarantavista rikoksista

11 §

Räjähderikos

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (/) taikka sen nojalla annetun säännöksen, kiellon tai määräyksen vastaisesti taikka ilman mainitussa laissa edellytettyä lupaa tai ilmoitusta taikka lupaa tai ilmoitusta koskevassa päätöksessä asetettujen ehtojen, rajoitusten tai kieltojen vastaisesti

1) harjoittaa vaarallisten kemikaalien teollista käsittelyä tai varastointia taikka siirtää vaarallista kemikaalia,

2) valmistaa, tuo maahan, käyttää, siirtää, saattaa markkinoille, luovuttaa, pitää hallussaan, varastoi, säilyttää tai hävittää räjähdettä,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *räjähderiksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Räjähderiksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta 1 momentissa mainitun lain tai sen nojalla annetun säännöksen vastaisesti tuo maahan, käyttää, luovuttaa, saattaa markkinoille, asentaa tai huoltaa räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettävää laitetta tai suojausjärjestelmää taikka muuta 1 momentissa mainitun lain 5 luvussa tarkoitettua tuotetta siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vaaraa toisen hengelle tai terveydelle tai siitä on vaaraa toisen omaisuudelle.

Räjähderikoksena ei pidetä 1 momentissa tarkoitettua vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain taikka sen nojalla annetun säännöksen, kiellon tai määräyksen vastaista räjähteen hallussapitoa, jos tällaisen räjähteen hallussapitäjä oma-aloitteisesti ilmoittaa räjähteestä poliisille ja luovuttaa sen poliisin haltuun.

12 §

Varomaton käsittely

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta lain tai lain nojalla annetun säännöksen vastaisesti taikka muuten varomattomalla tavalla käyttää, käsittelee tai säilyttää

1) ampuma-asetta, tulta tai räjähdettä,

2) terveydelle tai ympäristölle vaarallista taikka palo- ja räjähdysvaarallista kemikaalia tai muuta vastaavaa ainetta taikka räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettävää laitetta tai suojausjärjestelmää taikka muuta vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain 5 luvussa tarkoitettua tuotetta taikka

3) radioaktiivista ainetta tai säteilylaitetta siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vaaraa toisen hengelle tai terveydelle taikka että siitä on vaaraa toisen omaisuudelle, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *varomattomasta käsittelystä* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Helsingissä 19 päivänä huhtikuuta 2005